

Vraag Nr.	Vraag	Antwoord	Kamer lid	Bewinds persoon
1	Pas in 2025 komen er ruim 200 agenten erbij, terwijl er nu al ruim 1.600 te weinig zijn. Gaat de minister meer geld besteden aan de politie?	Het vorige kabinet (Rutte III) heeft de operationele formatie uitgebreid met 2.400 fte. Het huidige kabinet voegt hier nog eens 700 fte aan toe, vanuit de motie Hermans. In totaal is de operationele formatie in 2027 met zo'n 3.100 fte uitgebreid t.o.v. 2017. De klassen van de Politieacademie zitten tot en met 2025 vol met het oog op vervanging en deze capaciteitsuitbreidingen. Ook het absorptievermogen van de politie is bereikt. We richten ons nu op deze uitbreidingen van capaciteit.	Helder, L.M.J.S.	MJenV
2	Gaat MJenV de capaciteit voor het team bedreigde politici uitbreiden?	Het Team Bedreigde Politici doet de intake en de screening in het geval van bedreigingen van politici, en geeft opvolging aan strafbare bedreigingen. Daarmee levert dit team een belangrijke bijdrage aan de bescherming van functionarissen in onze democratische rechtsstaat. Het aantal meldingen bij het Team Bedreigde Politici is de afgelopen jaren vervijfvoudigd. De minister van JenV heeft in het debat van 30 juni 2022 aangegeven op dit punt in te zetten op uitbreiding van dit team. Hiervoor is financiële ruimte gemaakt voor drie jaar: 600.000 euro in 2023, 900.000 euro in 2024 en 900.000 euro in 2025.	Helder, L.M.J.S.	MJenV
3	In de begroting staat dat de regering zich in de voorjaarsnota gaat buigen over het bedrag dat nodig is voor het instellen van een nieuwe onderdeel bewaken en beveiligen. Gaat de minister dit echt pas volgend jaar bekijken?	Hier wordt nu al naar gekeken. Er wordt geïnvesteerd in de politie om het nieuwe onderdeel bewaken en beveiligen in te richten. Hiervoor worden de beschikbaar gekomen middelen uit de Voorjaarsnota 2022 ingezet. De politie is verzocht om de plannen nader uit te werken. Over de precieze invulling, fasering en beoogde effecten wordt de Kamer op een later moment geïnformeerd. (Voorjaarsnota 2022 beschikbare gekomen middelen; 50 miljoen in 2024 en 100 miljoen vanaf 2025)	Helder, L.M.J.S.	MJenV
4	De Raad van State adviseerde om posten in het begrotingsartikel Politie nader uit te splitsen zodat de Kamer beter zicht heeft op de besteding van middelen. Is de minister bereid dit advies op te volgen?	Mijn ambtsvoorganger heeft per brief van 14 november 2019 [2019/2020, 31865, nr. 160] een reactie aangeboden op het advies van de Raad van State. De Raad van State geeft meerdere opties hoe artikel 31 van mijn begroting kan winnen aan toegankelijkheid. Deze opties zijn gewogen en alhoewel het opsplitsen in meerdere sub-artikelen sympathiek oogt, zorgt deze beweging voor extra schotten in de begroting en staat daarmee haaks op de beweging die sinds 2015 is ingezet binnen de rijksbegroting met rijker	Helder, L.M.J.S.	MJenV

		verantwoorden. Ook om deze reden opteer ik niet voor het opsplitsen in aparte artikelen. Wel is per brief van 30 juni 2020 jl. [2019/20, 31965 VI, nr. 175] een reactie aangeboden over de invulling van de motie van de leden Van Dam en Kuiken over het budgetrecht ten aanzien van het begrotingsartikel van de politie. In deze reactie is aangegeven dat in de JenV-begroting al meer aanvullende informatie wordt opgenomen, zoals in het 2021 voor het eerst is gebeurd. Deze aanvullende informatie biedt de Kamer meer zicht in de begroting waardoor democratisch controle wordt versterkt en de Kamer haar budgetrecht kan uitoefenen op basis van deze informatie. In de komende jaren zal ik met uw Kamer in gesprek blijven over deze ingezette lijn.		
5	Waarom wel een wettelijke zorgplicht voor militairen maar voor politie slechts een boterzacht stelsel beroepsziekte?	Het is van groot belang dat politiemedewerkers die als gevolg van hun werk te maken hebben met letsel, gehoord worden en de zorg en begeleiding krijgen die zij nodig hebben. De zorgplicht van de werkgever voor de politiemedewerkers wordt dan ook vastgelegd in regelgeving. De contouren van het nieuwe stelsel beroepsgerelateerde gezondheidsklachten zijn recent vastgesteld door de werkgever en de politievakorganisaties. Zorg en goed werkgeverschap zijn uitgangspunten voor dit nieuwe stelsel, de zorgplicht van de werkgever voor de politiemedewerkers is in dit nieuwe stelsel verankerd. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de vastlegging van dit nieuwe stelsel in regelgeving, namelijk een AMvB. De implementatie en werking van het nieuwe stelsel wordt gemonitord, onder andere in het overleg met de vakbonden. Daarnaast zal dit nieuwe stelsel, na enige jaren van uitvoering, worden geëvalueerd.	Helder, L.M.J.S.	MJenV
6	De minister komt binnenkort met een brief inzake de Landelijke Eenheid, we wachten dat af. Wanneer grijpt de minister in bij de Landelijke Eenheid? En laat ze niet over haar heenlopen als het gaat om drugscriminelen?	- De korpschef heeft zijn transitieplan op 4 november aan MJenV aangeboden. MJenV heeft het transitieplan direct ter advisering voorgelegd aan de commissie Schneiders. - De commissie Schneiders heeft MJenV vorige week geadviseerd over het transitieplan. Daarnaast heeft MJenV brieven ontvangen van de politievakbonden, de ondernemingsraad van de Landelijke Eenheid en de Centrale Ondernemingsraad.	Helder, L.M.J.S.	MJenV

		• De transitie van de Landelijke Eenheid is een complex proces. MJenV wil daarom op een zorgvuldige manier een oordeel vormen over het transitieplan. • Het advies van de commissie Schneiders en de brieven van de bonden en ondernemingsraden zijn voor MJenV aanleiding om met verschillende betrokken partijen in gesprek te gaan, waaronder de korpsleiding. Dit vergt tijd. • MJenV zal het transitieplan en het advies van de commissie Schneiders zo snel als mogelijk aan uw Kamer sturen. Het lijkt MJenV verstandig het inhoudelijke debat over de Landelijke Eenheid te voeren als uw Kamer over deze stukken beschikt.		
7	Wat gaat de minister doen met de oproep van politiemensen inzake de tot levenslang veroordeelde Bennie S.?	De pijn die uit de brief spreekt, heeft de minister geraakt. Daarom allereerst alle waardering voor de aandacht die de politiemensen vragen voor de situatie en die van de andere slachtoffers en nabestaanden. De minister voor Rechtsbescherming zal deze brief van politiemensen beantwoorden. Het beleidskader voor de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf voorziet in een procedure voor herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf na 27 jaar en biedt mogelijkheden voor de levenslanggestrafte om zich daarop voor te bereiden, dat geldt evenzeer ook voor Bennie S. Dit betekent niet dat een levenslanggestrafte automatisch ook vrijkomt na 27 jaar. Hier gaat een zeer zorgvuldig proces aan vooraf waarbij de criteria zoals opgenomen in het beleidskader worden gewogen. Hierbij wordt ook de impact op de slachtoffers en nabestaanden meegewogen. Het Adviescollege Levenslang (ACL) benadert hiervoor nabestaanden en slachtoffers. Zij krijgen de mogelijkheid om gehoord te worden. Het ACL weegt de eventuele uitkomsten van deze gesprekken mee in het advies aan de minister voor Rechtsbescherming. Omwille van de privacy van betrokkene kan de minister niet ingaan op individuele zaken.	Helder, L.M.J.S.	MJenV, MRB

8	op 18 oktober is in de Eerste Kamer het wetsvoorstel rondom het taakstrafverbod verworpen. Wat is de reactie van de MJenV hierop?	Mishandeling van functionarissen in de uitoefening van hun publieke taak is een ernstig vergrijp waar een taakstraf als hoofdstraf niet zou moeten worden opgelegd. Een taakstraf is alleen passend voor lichte vergrijpen, naar mijn mening niet voor deze ernstige delicten. Het is een fikse tegenvaller dat een kleine meerderheid in de Eerste Kamer tegen het taakstrafverbod heeft gestemd. MJenV had dat graag anders gezien. Niet alleen vanuit de ernst van het delict, maar ook vanuit de perceptie van de agenten, de treinconducteurs, de leraren en andere publieke functionarissen die slachtoffer zijn geworden. Het is een tegenvaller voor alle politiemensen, brandweerlieden, boa's en ambulancepersoneel dat het wetsvoorstel het niet heeft gehaald. Zij moeten veilig hun werk doen en daar blijft MJenV voor strijden. MJenV beraadt zich op hoe verder te gaan. MJenV blijft altijd op zoek naar manieren om onze agenten en andere mensen met een publieke taak beter te kunnen beschermen.	Helder, L.M.J.S.	MJenV, MRB
10	De minister kan via artikel 22 van de Politiewet en artikel 25 van het Besluit bewapening en uitrusting door middel van een ministeriele regeling kledingseisen stellen, is zij hiertoe bereid? En als dat via deze weg niet kan, welke actie gaat zij dan ondernemen? Wat het uniform moet blijven zoals het is: neutraal en onafhankelijk.	Politie en boa's vertegenwoordigen tijdens hun werk de Nederlandse overheid. Dat brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee en vereist een neutrale en professionele uitstraling. Dit komt tot uitdrukking in de neutraliteit van het uniform waarin geen uiting wordt gegeven aan geloofs- of levensovertuigingen. Zoals ik eerder dit jaar heb aangegeven is een discussie over het politie-uniform niet aan de orde. Werkgevers van boa's gaan zelf over het boa-uniform. Ter uitvoering van aangenomen moties van de Tweede Kamer inzake de neutraliteit van het boa-uniform heb ik een richtlijn opgesteld en daarmee beoogd richting te geven die de boa-werkgever kan hanteren. In juni dit jaar is een landelijke richtlijn lifestyle-neutraliteit boa opgesteld conform de richtlijn zoals de politie die kent. Daarover is de Tweede Kamer in het halfjaarbericht politie van juni 2022 geïnformeerd. Er is al een AMvB op basis van art. 22 Politiewet 2012: het Besluit bewapening en Uitrusting Politie (Bbup). Hierin staat dat er bij ministeriële regeling nadere regels gesteld kunnen worden aan de kleding van de	Helder, L.M.J.S.	MJenV

		politie. De kledingregeling politie 2014 bevat vervolgens wat voorschriften op hoofdlijnen (bijv. het politielogo en onderscheidingstekens). De nadere uitwerking daarvan is sinds de vorming van de nationale politie opgedragen aan de korpschef die dit vastlegt in een reglement. Het is mogelijk om in de regeling aanvullende voorschriften op te nemen. Daarbij dient te worden afgewogen hoe wenselijk en noodzakelijk een dergelijke aanpassing is. Juist vanwege de verantwoordelijkheid van de korpschef.		
--	--	---	--	--

9	Zeden- en ernstige delicten die door asielzoekers zijn gepleegd zijn geseponeerd. Dit mag nooit meer gebeuren. Kan de minister dit toezeggen?	Het is verschrikkelijk als zedendelicten of andere ernstige delicten plaatsvinden. Politie en OM doen er alles aan om deze delicten op te lossen en de strafzaken aan de rechter voor te leggen. Het valt echter nooit te voorkomen dat een zaak niet wordt opgelost of dat wel een verdachte wordt gevonden, maar dat ondanks de inspanningen van politie en OM er te weinig bewijs is om de verdachte te veroordelen. Het is dus niet mogelijk om toe te zeggen dat zaken nooit geseponeerd worden. Er zijn dit jaar een aantal zaken in Gelderland geseponeerd wegens capaciteitsproblemen bij de rechtspraak. Het OM heeft hierbij zeer goed gekeken naar onder meer de impact van de zaken. Zo zijn hierbij geen ernstige zaken en geen zedenzaken geseponeerd. Het OM en de rechtspraak krijgen op grond van het coalitieakkoord middelen om de capaciteit te versterken. Zo is het OM 250 extra officieren aan het werven.	Markuszower, G.	MJenV
11	Is de minister bereid om er voor te zorgen dat geweld en zedenmisdrijven niet verjaren?	• Sinds 2013 verjaren ernstige gewelds- en zedenmisdrijven niet meer. • Per 1 april 2013 is met de <i>Wet aanpassing regeling vervolgingsverjaring 2012</i> (Stb. 2012, 572) de verjaring voor misdrijven waarop een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer is gesteld opgeheven. Het gaat om ernstige gewelds- en zedenmisdrijven, zoals doodslag, zware mishandeling met voorbedachten rade en verkrachting. • Ook werd toen de verjaring opgeheven ten aanzien van een aantal ernstige zedenmisdrijven gepleegd tegen minderjarigen. Het gaat onder andere om het beroepsmatig vervaardigen en verspreiden, van kinderpornografie. • Daarnaast bevat het wetsvoorstel seksuele misdrijven dat bij uw kamer in behandeling is nog een uitbreiding van de seksuele misdrijven tegen minderjarigen die niet meer verjaren.	Markuszower, G.	MJenV, MRB

12	Door de uitbreiding van de kroongetuigeregeling neemt de druk op bewaken en beveiligen toe. Gaat de Koninklijke Marechaussee hier voor worden ingezet?	Inzet van beveiligingscapaciteit is afhankelijk van de dreiging. De benodigde inzet voor het bewaken en beveiligen van personen kan door zowel de politie als de KMar geleverd worden. In beide organisaties is en wordt de komende jaren geïnvesteerd om de druk op de capaciteit binnen het stelsel te verlichten. Binnen de begroting van JenV zijn hiervoor middelen gereserveerd.	Michon-Derkzen, I.	MJenV
13	Wat is de gewenste bezetting in FTE's voor het stelsel bewaken en beveiligen die extra nodig zijn? Gaan we ook de KMAR of private beveiligers inzetten?	Het gaat primair om het vermogen om zoveel mogelijk personen op een goede wijze te kunnen beveiligen. Daarom is er geïnvesteerd in het stelsel bewaken en beveiligen en zijn er bij de Voorjaarsnota 2022 middelen beschikbaar gesteld voor het verkrijgen van aanvullende capaciteiten binnen het stelsel. De politie en de KMar is verzocht om de plannen daarvoor – in overleg met de gezagen – nader uit te werken. Daarnaast wordt gekeken naar de inzet van private partijen. De plannen dienen onder meer inzicht te geven in de beoogde effecten. De plannen omvatten onder andere de inrichting van twee nieuwe organisatieonderdelen, een bij de KMar en een bij de politie. Het plan bij de KMar geeft mogelijkheden om in het hoogste dreigingssegment meer personen te beveiligen. Het nieuwe organisatieonderdeel bij de politie moet structurele bewakings- en beveiligingscapaciteit leveren die verschillende vormen van beveiliging kan realiseren. Over de precieze invulling van deze middelen informeren mijn ambtgenoot van Defensie en ik uw Kamer op een later moment.	Michon-Derkzen, I.	MJenV
14	Gezond wantrouwen slaat bij sommige over in anti-overheid sentiment, dit is ronduit bedreigend voor onze rechtstaat. Alles lijkt toegestaan zoals asbest dumpen en bekladden van schilderijen door activisten. Wij zullen nooit roeren aan het recht van demonstratie. Recente vormen van protest gingen gepaard met een dreiging of geweld tegen personen of	Een goed functionerende democratische rechtsstaat waarborgt dat wij in vrijheid kunnen leven. Daar moeten we ons gezamenlijk voor blijven inzetten. Dit betekent ook dat we ons allemaal moeten houden aan de regels die we hebben afgesproken, dat hierop toegezien wordt en dat we elkaar hierop blijven aanspreken. Het demonstratierecht is een groot goed in onze samenleving en vrijheid van meningsuiting is een van de fundamenteën van onze democratie. In Nederland mag iedereen zijn of haar kritiek, zorgen en boosheid uiten. Maar er zitten wel grenzen aan de wijze waarop we onze mening kunnen uiten. En het is van groot belang dat deze rechten niet misbruikt worden voor buitenwettelijke en onveilige acties. Daar waar de vrijheid van meningsuiting en demonstraties gepaard gaan met geweld, haatzaaien of	Michon-Derkzen, I.	MJenV

	objecten. Een reflectie van de minister hierop.	bedreigingen, ondermijnt het onze democratische rechtsorde. Dit vind ik onaanvaardbaar en kan niet onbeantwoord blijven. In die gevallen wordt handhavend opgetreden door de politie en waar nodig strafrechtelijk vervolgd door het Openbaar Ministerie. Waar nodig kan de overheid aanvullende beveiligingsmaatregelen nemen als een persoon of de organisatie waar zij deel van uitmaken of waarvoor zij werken op eigen kracht geen weerstand kan bieden tegen de dreiging en het risico. Maar naast de bovengenoemde voorbeelden van maatregelen blijft het evenzeer van belang dat we ons allen uitspreken wanneer we zien dat onze rechtsorde onder druk komt te staan.		
15	Om veilig te kunnen werken moet de uitrusting van agenten op orde zijn. Klopt het dat niet iedere agent op straat kan rekenen op een stroomstootwapen? Is de minister het met de VVD eens dat dit wel wenselijk is, en wat gaat zij daaraan doen?	Op dit moment wordt het stroomstootwapen uitgerold voor de politiemedewerkers uit het basisteam die worden ingezet voor noodhulp. Naar aanleiding van de pilot die met het stroomstootwapen is gedaan is geconcludeerd dat het stroomstootwapen voor de destijds zogenoemde "first responders" (een groep van +/- 17.000 politiemedewerkers) de grootste toegevoegde waarde heeft als de-escalerend en effectief middel bij noodsituaties en ingrijpende (gewelds)incidenten. De term "first responders" is geen juridische term die we kunnen omzetten in regelgeving, en de afbakening van de groep die we daarmee bedoelen is de afgelopen tijd lastig geweest. Een van de knelpunten daarbij is dat een juridisch correcte omschrijving er mogelijk toe gaat leiden dat er meer agenten tegelijk de straat opgaan die met een stroomstootwapen moeten worden uitgerust dan waar tijdens de pilot op is gerekend. De minister van Justitie en Veiligheid vindt het belangrijk om de bevoegde en opgeleide medewerkers van de basisteams in de noodhulpdiensten toe te rusten met het stroomstootwapen. Daarmee zijn het ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie al een eind op streek.	Michon-Derkzen, I.	MJenV
16	Kan de minister meer lik-op-stuk mogelijkheden voor de politie mogelijk maken? Denk bijvoorbeeld aan de Mulderzaken.	Lichte strafbare feiten en overtredingen kunnen al op een eenvoudige en snelle wijze worden afgedaan. Naast de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wet Mulder) kunnen bij de lichte strafbare feiten al bestuurlijke boetes of strafbeschikkingen worden	Michon-Derkzen, I.	MJenV

		opgelegd. Bij de zwaardere delicten is het vanuit oogpunt van rechtsbescherming onverstandig om de afdoening daarvan volledig bij de politie te beleggen. Dit past alleen bij lichte vergrijpen.		
17	De uitrusting moet op orde zijn met behoud van een neutraal uniform. De Nationaal Coordinator Racisme en Discriminatie heeft een uitspraak gedaan over het dragen van een hoofddoek, namelijk om deze toe te voegen aan het uniform. Wie heeft de opdracht hiertoe gegeven, de minister of de Korpsleiding? Graag de reactie van de minister.	De landelijk coördinator bestrijding racisme en discriminatie bij de politie heeft op persoonlijke titel zijn opvattingen gedeeld met de media en heeft daarbij niet het standpunt of beleidsopvatting van de politie of de korpschef geuit. Mijn standpunt als minister van Justitie en Veiligheid is bekend bij de Tweede Kamer. Zolang ik minister ben, zijn uniforms neutraal en draagt niemand bij de politie een hoofddoek. Zoals eerder benadrukt in Kamerbrieven en debatten wordt sterk gehecht aan de neutraliteit van opsporingsambtenaren, als vertegenwoordiger van de Staat, bij hun taakuitvoering. Onze rechtsstatelijke instituties zijn seculier en neutraal. Dat is een groot goed, deze waarden moeten wij koesteren. De bejegening door de overheid vereist derhalve neutraliteit.	Michon-Derkzen, I.	MJenV
18	Hoe voorkomen we dat jongeren afglijden richting criminaliteit? Wat kunnen we leren van het preventie beleid gericht op kwetsbare jongeren dat in België wordt gevoerd? Hoe duidt de minister de invloed van het fenomeen 'drillrap'?	Het specifieke beleid in België is op dit moment niet bekend, maar hier zullen we ons in verdiepen. Wel wordt met de huidige brede preventieaanpak gericht beleid gevoerd op basis van wetenschappelijke inzichten in binnen- en buitenland. Zo blijkt uit onderzoek in Rotterdam niet direct een causale relatie tussen steekincidenten en drillrap. Desondanks heeft het uiteraard wel onze volle aandacht: de ontwikkelingen binnen drillrap worden gevolgd. Daarnaast wordt ingezet met ouderondersteuning, bijvoorbeeld via 'de moeder is de sleutel' om de schadelijke gevolgen van drillrap tegen te gaan. De plannen die onder de brede preventieaanpak zijn ingediend door de vijftien geselecteerde gemeenten zijn allemaal gericht op het verminderen van risicofactoren op afglijden in de criminaliteit. Er wordt daarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van effectief bewezen interventies. Zo weten we dat het hebben van een opleiding en werk belangrijke beschermende factoren zijn die voorkomen dat jongeren verleid worden de criminaliteit in te gaan. Ook zetten we in op het versterken van het gezag in de wijken, door effectief en snel te straffen wanneer jongeren toch de fout in gaan. We werken aan een groeiende en lerende aanpak; in een jaarlijkse cyclus gaan we samen met de gemeenten leren van de uitvoering, de goede	Michon-Derkzen, I.	MJenV, MRB

		én slechte ervaringen ophalen, deze ervaringen verrijken met wetenschappelijke inzichten en waar nodig bijsturen.		
19	Wat is de stand van zaken m.b.t. het online gebiedsverbod?	• Het huidige genoemde gebiedsverbod is feitelijk een bestaande bevoegdheid van last onder dwangsom. Het is te vroeg om te concluderen dat we tot aanvullende bevoegdheden moeten komen. We zijn in kaart aan het brengen wat er al kan. Daarbij benutten we jurisprudentie die in ontwikkeling is, in het bijzonder in drie gevallen: • De gemeente Utrecht heeft een last onder dwangsom opgelegd aan een 17 jarige jongen, een zogenaamd online gebiedsverbod. In deze zaak is inmiddels beroep bij de rechter ingesteld. Jurisprudentie zal uitwijzen of deze maatregel standhoudt. • Ook volgen we Amsterdam die wil experimenteren met de huidige bevoegdheden. • Tot slot de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Waar naar aanleiding van de verschrikkelijke openbare ordeverstoringen rond de begraafplaats, nadat via sociale media complottheorieën waren verspreid, bijvoorbeeld een noodverordening is ingesteld. Dit bestuursrechtelijk ingrijpen is gecombineerd met het strafrechtelijk vervolgen van deze personen, wat heeft geleid tot een veroordeling. Civielrechtelijk zijn deze personen veroordeeld tot een schadevergoeding en heeft Twitter de content van de complotdenkers moeten verwijderen. • JenV biedt op verschillende manieren ondersteuning aan burgemeesters. Samen met BZK wordt momenteel gewerkt aan een handreiking voor het inzetten van online monitoring hulpmiddelen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Verder biedt het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid (CCV) in opdracht van JenV een webdossier aan bestaande uit handreikingen en praktische instrumenten. Daarnaast wordt samen met het CCV, VNG en gemeenten gewerkt aan een afwegingskader online openbare orde en toolbox.	Michon-Derkzen, I.	MJenV

20	Er moet meer gebeuren op het afpakken van vermogen en het aanpakken van facilitators. Hierbij is ook de poortwachtersfunctie van belang. De signalen over hoeveel deze poortwachters melden zijn echter wisselend en ook het toezicht hierop is verschillend georganiseerd. Ook de ARK geeft aan dat er te weinig zicht is op de aanpak witwassen. Graag een reflectie van MJenV hierop.	Met het lid Michon-Derkzen is MJenV van mening dat er meer moet gebeuren op het afpakken van crimineel vermogen en de aanpak van facilitators. Het kabinet zet stevig in op het verstoren van criminele geldstromen. Naast voorkomen dat er geld wordt verdiend met criminele activiteiten, wordt ook ingezet op het voorkomen dat crimineel geld in onze legale systemen terecht komt, op het opsporen en vervolgen van criminelen en het afpakken van crimineel verdiend vermogen. Ter verbetering van de afpakkemogelijkheden, voorziet zoals het lid Michon zelf al heeft opgemerkt, het wetsvoorstel 'non conviction based confiscation' in een nieuwe civielrechtelijke procedure voor de confiscatie van waardevolle goederen met een criminele herkomst. Deze regeling wordt binnenkort voor advies aangeboden aan de Raad van State. Poortwachters hebben een belangrijke rol in het voorkomen dat crimineel geld onze legale systemen vervuult en corrupteert. In de evaluatie van de Financial Action Task Force (FATF) van augustus 2022 is inzichtelijk gemaakt hoe verschillende poortwachters invulling geven aan hun functie en hoe het toezicht daarop is geregeld. De trend is dat de meeste poortwachters de afgelopen jaren meer zijn gaan melden. Criminelen hebben vaak hulp van anderen nodig om hun illegale activiteiten te kunnen ontplooien of hun crimineel verdiende geld te benutten. Mensen die hen hierbij helpen, noemen we facilitators. Dat kan variëren van iemand die vluchtauto's regelt, tot iemand die helpt om verhuulende constructies op te zetten of via crimineel betalingsverkeer geld weg te sluizen naar andere landen. Op basis van onder andere voornoemde evaluatie van de FATF en het rapport van de Algemene Rekenkamer over witwasbestrijding van juni 2022 hebben de minister van Financiën en MJenV op 23 september jongsleden de beleidsagenda aanpak witwassen naar uw Kamer gestuurd. In deze beleidsagenda zijn verbeteringen opgenomen op de onderwerpen die het lid Michon-Derkzen aansnijdt, te weten effectieve verplichtingen voor en het toezicht op niet-financiële poortwachters, de aanpak van (financiële) facilitators en meer zicht op de aanpak door het vaststellen van meetbare doelen en het bijhouden van statistieken.	Michon-Derkzen, l.	MJenV
----	---	--	--------------------	-------

22	De focus moet niet alleen liggen op drugscriminelen, maar ook op mensen die het faciliteren (makelaars, notarissen, boekhouders). Deelname aan een crimineel samenwerkingsverband moet op zichzelf strafbaar worden. Nu volgt vaak alleen een boete voor het niet melden, omdat zij slechts poortwachter zijn. Graag een reactie van de minister hierop.	MJenV deelt de mening van het lid Michon-Derkzen dat er meer moet gebeuren op de aanpak van criminele geldstromen. Daarbij is nadrukkelijk aandacht voor mensen die de drugscriminaliteit en het witwassen van het daarmee crimineel verdiend geld faciliteren. Deelname aan een criminele organisatie en witwassen zijn al strafbaar gesteld (artikel 140 respectievelijk 420bis e.v. Wetboek van Strafrecht). Daarnaast kan een facilitator als medeplichtige aan een strafbaar feit vervolgd worden, als hij optreedt ten behoeve van de criminele organisatie (artikel 48 Wetboek van Strafrecht). Tegen de poortwachter die niet voldoet aan de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financial Intelligence Unit - Nederland kan handhavend worden opgetreden. Dat kan bestuursrechtelijk door de toezichthouders op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme of strafrechtelijk op grond van de Wet op de economische delicten. Verder hebben de minister van Financiën en MJenV op 23 september 2022 de beleidsagenda aanpak witwassen naar uw Kamer gestuurd. Twee prioriteiten in deze beleidsagenda zien op de verbetering van de effectieve verplichtingen voor en het toezicht op niet-financiële poortwachters en van de aanpak van facilitators.	Michon-Derkzen, l.	MJenV
23	Het is belangrijk om de facilitators van misdaad in beeld te brengen (notarissen, makelaars, etc). Maar het gaat hierbij ook om corrupte ambtenaren. Aan de minister de vraag om regie te voeren op de aanpak van corruptie binnen de overheid, hoe ziet zij dit?	Corruptie binnen de overheid kent diverse verschijningsvormen. De aanpak daarvan vergt onder meer een effectief integriteitsbeleid. De verantwoordelijkheid en mogelijkheden om telkens tot een effectieve, toegesneden aanpak te komen zijn belegd bij diverse departementen, lokale en regionale overheden en de onder hen vallende uitvoeringsorganisaties. De minister van JenV kan dus niet de regie voeren op de aanpak van corruptie binnen de gehele overheid. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het integriteitsbeleid voor ambtenaren en heeft aangekondigd in het voorjaar 2023 een samenhangende visie op het integriteitsbeleid van het openbaar bestuur aan de Tweede Kamer aan te bieden. De minister van JenV zal dit onderwerp wel agenderen binnen de kabinetsbrede Ministeriële Commissie Aanpak Ondernijning, waarin alle relevante ministeries zijn vertegenwoordigd. Daarnaast kan de minister van JenV de regie nemen in de verkenning van de vraag of de huidige aanpak	Michon-Derkzen, l.	MJenV

		van corruptie in relatie tot georganiseerde criminaliteit met additionele maatregelen dient te worden versterkt.		
24	Kan de minister een toelichting geven op de ambitie van het kabinet voor het afpakken van crimineel geld?	Door criminele geldstromen te verstoren en terug te dringen en de jacht op crimineel vermogen te intensiveren, nemen de ondermijnende effecten van dat geld, namelijk macht en invloed in zowel de onder- als bovenwereld, af. De aanpak van criminele geldstromen loopt langs drie lijnen: voorkomen dat criminelen zoveel geld kunnen verdienen, voorkomen dat illegaal geld zijn weg vindt in onze samenleving (zie de beleidsagenda witwassen die op 23 september jl. met uw Kamer is gedeeld) en het opsporen en afpakken van crimineel vermogen. In de technische briefing criminele geldstromen van 11 oktober is uw Kamer door experts meegenomen in de uitdagingen rond het afpakken van crimineel geld. Daarbij is door de experts belicht dat er goed zicht is op de criminele geldstromen, maar dat een groot deel daarvan niet via het Nederlandse financiële systeem loopt. Geld wordt via crimineel betalingsverkeer in het buitenland ondergebracht en daar uitgegeven, geïnvesteerd in vastgoed of op andere wijze witgewassen. De beslagafpraak in de nieuwe Veiligheidsagenda kent een stijgende lijn van 190 miljoen euro aan beslag in 2023 naar 220 miljoen euro in 2026. Dit is een ambitie die uitgaat van realistische doelstellingen, die haalbaar zijn binnen de hierboven beschreven context. Tegelijkertijd wringt het en frustreert het, want een stijging van 30 miljoen euro staat natuurlijk niet in verhouding tot de miljarden die er in het systeem van crimineel vermogen rondgaan. Daarom werken we hard aan het verstevigen van het instrumentarium, zoals non-conviction based confiscation en spoedbevriezing. Uitbreiding van het instrumentarium zal naar verwachting leiden tot een positieve herijking op het dossier van criminele geldstromen en dus ook op de beslagafspraken. En omdat het grootste deel van de criminele geldstromen niet via het Nederlandse financiële systeem loopt heeft MJenV een ambitieuze internationale agenda opgesteld. Het verstoren van criminele waardestromen is één van de doelstellingen van de Toekomstagenda internationaal offensief, die in juni naar de Kamer is verstuurd. Het verstevigen van de samenwerking met andere financiële	Michon-Derkzen, I.	MJenV

		hubs is daar een onderdeel van. Ook zijn er bijvoorbeeld in 2021 twee bilaterale verdragen met de Verenigde Arabische Emiraten gesloten en heeft het OM het voornemen hun magistratennetwerk te verdubbelen. Ook in 2023 zet MJenV vol in op deze internationale agenda om ook op die manier criminele geldstromen aan te pakken. Zo heeft MJenV onlangs in haar gesprek met de minister van Binnenlandse Zaken van Turkije aandacht gevraagd voor een meer gezamenlijke aanpak van criminele geldstromen en investeringen, vormt samenwerking op criminele geldstromen een belangrijk spoor in de coalitie van Europese landen tegen georganiseerde criminaliteit en zal zij ook in haar aanstaande reis naar de Verenigde Staten verkennen hoe internationale criminele geldstromen meer gezamenlijk kunnen worden aangepakt.		
--	--	--	--	--

25	Is de minister bereid om een onafhankelijke toezichthouder voor de advocatuur aan te stellen?	• Uitgangspunt bij het versterken van het toezicht op de advocatuur is dat het toezicht door de toekomstige Landelijke toezichtautoriteit advocatuur (LTA) onafhankelijk, transparant, uniform, preventief en effectief is. • Gelet op de bijzonder rol en positie van advocaten in onze rechtsstaat moet het toezicht op advocaten onafhankelijk van de Staat plaatsvinden. Dat betekent dat de MRb een balans zoekt tussen het duidelijk neerzetten van de kaders waarbinnen het toezicht moet plaatsvinden en het waarborgen van de onafhankelijkheid van het toezicht op de advocatuur ten opzichte enerzijds de Staat en anderzijds van de advocatuur zelf. • Over de precieze uitwerking van het toekomstige stelsel vinden op dit moment nog gesprekken plaats met onder andere vertegenwoordigers van de algemene raad, de lokale deken en het college van toezicht. Bij die uitwerking wordt ook de recente brief van 25 (oud)advocaten, wetenschappers en bestuurders betrokken. • De MRb heeft uw Kamer toegezegd via een uitgangspuntenbrief nader te informeren over de inrichting van het toezicht. Die brief wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 naar uw Kamer gestuurd.	Ellian, U.	MRB
26	Ten aanzien van de sociale advocatuur zie ik in de opleiding te weinig progressie; de aanwas groeit niet. Ik ben - net als Van Nispen - benieuwd wat de minister daarvan vindt.	• De MRb onderschrijft het belang van de sociale advocatuur en het belangrijke werk dat sociaal advocaten verrichten. • De boodschap uit het Panteia-rapport dat er grote tekorten voor de sociale advocatuur in het verschiets liggen is zorgelijk - en die zorgen worden door de MRb gedeeld -, maar is niet nieuw. • De structurele verbetering van de vergoedingen per 1 januari 2022 gaat naar verwachting een positief effect hebben op de aantrekkelijkheid van het beroep van sociaal advocaat. • In de stelselvernieuwing Rechtsbijstand wordt ook gewerkt aan de periodieke herijking van de vergoedingen. Bij wetwijzigingen vindt bovendien altijd een herijking plaats, kijk bijvoorbeeld naar de Wet verplichte ggz. Dit zal verder bijvoorbeeld ook gedaan worden voor het	Ellian, U.	MRB

		komende Wetboek van strafvordering, waarvan de impact al geanalyseerd is. • Het door de Raad voor Rechtsbijstand onlangs gelanceerde dashboard is een belangrijk instrument om de in- en uitstroom van advocaten nauwkeurig te monitoren en mogelijke tekorten in het aanbod te signaleren. • Met deze monitor wordt gedetailleerd inzicht verkregen in het aanbod van advocaten per rechtsgebied en regio. • Wel hecht de MRb eraan op te merken dat er op dit moment geen tekort is aan sociale advocaten. Het doel is het toekomstige vraagstuk niet groter te laten worden daarom zet de MRb zich hiervoor actief in. • Mede aan de hand daarvan is de MRb momenteel bezig om de komende maanden gezamenlijk met de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) gericht beleid te maken om een visie op de toekomst en aanwas van sociale advocatuur te ontwikkelen. Ook is er gesproken met de Universiteit Tilburg over dit vraagstuk. In de universitaire wereld wordt ook de noodzaak gezien dit op te pakken. Verder wordt bijvoorbeeld ingezet op het versterken van de samenwerking tussen commerciële en sociale advocatenkantoren. • In de geprekken die de MRb voert met opleidingsinstituten zoals hoge scholen en universiteiten, benadrukt hij het belang om de sociale advocatuur op te nemen in het curriculum. • Uw Kamer wordt hierover in de Voortgangsrapportage Rechtsbijstand die voor het kerstreces verzonden wordt, nader geïnformeerd.		
27	Welke mogelijkheden ziet de minister om super-snel-recht vaker in te zetten?	Het is belangrijk om de doorlooptijden van strafzaken te verbeteren. Dit wordt ook nadrukkelijk door de strafrechtketen onderkend. Het is om deze reden dat het Bestuurlijk Ketenberaad de aanpak van doorlooptijden als prioriteit voor de komende jaren heeft vastgesteld (Kamerstuk 29279, nummer 738, vergaderjaar 2022-2023). Bij deze aanpak kijkt de keten ook naar de mogelijkheden om gebruik te maken een betere benutting van (super)snelrecht(zittingen). De Kamer wordt in de eerste helft van volgend	Ellian, U.	MJenV, MRB

		jaar over de voortgang van de aanpak (actieplan strafrechtketen) geïnformeerd.		
28	Er is recent meer geld vrijgemaakt voor de sociale advocatuur, wat betekent dit voor de stelselherziening?	• Per 1 januari 2022 zijn, conform scenario 1 uit het rapport van de commissie-Van der Meer, de vergoedingen verbeterd voor rechtsbijstandverleners werkzaam in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. • Daarmee is een belangrijke doelstelling van de stelselvernieuwing rechtsbijstand gerealiseerd. In de zevende voortgangsrapportage rechtsbijstand van 7 juni 2022 is uw Kamer geïnformeerd dat de ingezette stelselvernieuwing, conform het Coalitieakkoord 2021-2025, wordt voortgezet. • Dit om de overige doelstellingen van die vernieuwing te realiseren, waaronder de verbreding en versterking van de eerste lijn en het zoveel mogelijk voorkomen van onnodige procedures is het bestuursrecht. Met deze doelstellingen wordt beoogd om straks een vernieuwd stelsel te hebben waarin rechtszoekenden met hun problemen in een vroeg stadium en waar nodig integraal worden geholpen met duurzame oplossingen. • In de achtste voortgangsrapportage, die voor het kerstreces naar Uw Kamer wordt verzonden, wordt uw Kamer nader geïnformeerd over onder andere welke problemen nog aan de orde zijn, waarop het vervolg van de stelselvernieuwing verder zal worden ingezet. Ook zal uw Kamer hierin geïnformeerd worden over het definitieve besluit van de MRb over de ontwikkeling van de rechtshulppakketten in huidige vorm.	Ellian, U.	MRB
29	Waarom luisteren OM en politie in Nederland niet - net als in Amerika - direct mee met de gesprekken die gevoerd worden? Waarom is dat zo omslachtig geregeld via een BIF en een GIP? Waarom niet de	Amerika heeft een ander systeem dan Nederland waar het gaat om het houden van toezicht op het telefoonverkeer van gedetineerden. De Penitentiaire beginselenwet (Pbw) biedt een grondslag voor het houden van toezicht op telefoonverkeer dat door de gedetineerde wordt gevoerd. De vestigingsdirecteur is – kort gezegd - verantwoordelijk voor een ongestoorde tenuitvoerlegging van de opgelegde straf en de orde en	Ellian, U.	MJenV, MRB

	opsporing direct laten meeluisteren?	veiligheid in de inrichting en daarmee voor de invulling van het toezicht op het telefoonverkeer. Het opnemen van gesprekken is in de EBI al standaard (gesprekken met geheimhouders, zoals advocaten, zijn hiervan overigens uitgezonderd). De situatie waarin de opsporing (Politie / OM) telefoonverkeer mag af luisteren, staat los van het toezicht dat in de Pbw is geregeld. Opsporing is aan de orde wanneer er een verdenking is van een strafbaar feit. In geval van strafrechtelijk onderzoek kan politie op basis van het bepaalde in het Wetboek van strafvordering gesprekken volgen. Dit is met verschillende waarborgen omkleed. Dat het GRIP, het Gedetineerden Recherche Informatiepunt, als onderdeel van de Dienst Landelijke Informatieorganisatie van de Landelijke Eenheid van de Nationale Politie, een rol heeft bij dit toezicht, leidt er juist toe dat als er aanwijzingen zijn voor strafbare feiten en op grond daarvan een verdenking ontstaat ook oude telefoongesprekken snel aan de opsporing ter beschikking kan worden gesteld. Deze gesprekken worden 4 maanden bewaard. Desondanks vind ik het zinvol en belangrijk om de Taskforce Voortgezet Crimineel Handelen tijdens detentie, waarvan de politie en het OM onderdeel uitmaken, na te laten gaan of het Nederlandse systeem te verbeteren valt en het Amerikaanse, Scandinavische en Britse model daarbij te betrekken. Uw Kamer zal hier uiterlijk 1 juli 2023 nader over geïnformeerd worden.		
30	Wat vindt de minister van de fysieke maatregelen rondom de EBI. Moet er niet een aparte locatie komen, niet vermengd met andere gevangenen?	In de brief aan uw Kamer van november 2021 is aangegeven dat er aan de slag wordt gegaan met vier justitiële complexen. Er komt een extra EBI in de omvangrijke nieuw te bouwen penitentiaire inrichting in Vlissingen, een extra beveiligde rechtbank in zowel Vlissingen als Lelystad en een digitale rechtbank in Vught. MRb ziet geen aanleiding tot het bouwen van een separate EBI. De huidige en nieuw te bouwen EBI zijn zodanig ingericht dat het een volledig separate voorziening betreft binnen een justitieel complex waarbij de EBI's juist minder kwetsbaar zijn als gevolg van de extra beveiligingsschil van de	Ellian, U.	MJenV, MRB

		reguliere inrichting. Ook spelen hierbij doelmatigheidsredenen zoals een efficiënte inzet van personeel en voorzieningen en vanwege de mogelijkheid om te kunnen op- en afschalen tussen de verschillende regimes. Voor wat betreft de capaciteitsbehoefte is er op dit moment nog voldoende plek in de huidige EBI en met de toekomstige EBI in Vlissingen wordt de capaciteit voor deze doelgroep aanzienlijk uitgebreid. Ten aanzien van het genoemde checkpoint herkent Mrb de kwetsbaarheden rondom de entree (remise) van de PI Vught. Er wordt daarom hard gewerkt aan de realisatie van een nieuw entreegebouw. Naar verwachting is dit gebouw in 2027 gereed. Tot die tijd worden andere maatregelen getroffen om de druk op het entreegebouw van de PI Vught en de directe omgeving ervan te verlichten. Zo wordt er een tijdelijke parkeergarage gebouwd, komt er een tijdelijke tweede ontsluitingsweg naar de PI Vught en komt er tijdelijk een tweede entreegebouw. Daarnaast worden op basis van (continue) veiligheidsanalyses aanvullende maatregelen gezien indien deze noodzakelijk worden geacht.		
31	Er zijn plekken nodig om personen uit een samenwerkingsverband/groep/familie te detineren zodat zij niet met elkaar in contact kunnen komen. Hoe kijkt de minister hier tegen aan? Hoe deze gedetineerden te spreiden? Wat zijn de oplossingen?	Het is inderdaad van belang om gedetineerden met een hoog risico te kunnen spreiden en hun contacten/communicatie intensief te kunnen monitoren en zonodig inperken. Op dit moment hebben we drie afdelingen intensief toezicht. Deze worden aankomende jaren uitgebreid, met in ieder geval één dit jaar. Deze afdelingen bieden meer mogelijkheden om een beperkt aantal gedetineerden met een hoog risico kleinschalig te plaatsen en hun contacten/communicatie intensief te monitoren. In het antwoord op de volgende vraag ga ik in op de veiligheid in de AIT. Met uitbreiding van het aantal AIT's ontstaan meer mogelijkheden om hoog risico gedetineerden over meerdere PI's te kunnen spreiden. Op de langere termijn wordt er bovendien een tweede EBI in Vlissingen gerealiseerd.	Ellian, U.	MJenV, MRB

32	Waarom ziet de minister de AIT als belangrijk oplossing? Waarom denkt de minister dat zware categorie criminelen hier veilig kan worden opgesloten zonder dat zij contact zoeken met de buitenwereld?	Kern van een AIT is dat: • Gedetineerden op kleinere afdelingen worden geplaatst met meer personeelsleden per gedetineerde dan op reguliere afdelingen. • Het dagprogramma gecompartmenteerd wordt uitgevoerd zodat gedetineerden op een AIT slechts met een beperkt aantal medegedetineerden in contact komen en in beginsel niet met gedetineerden van andere afdelingen. • Hiermee wordt onmogelijk gemaakt dat gedetineerden contacten kunnen hebben met gedetineerden uit hun eigen criminele netwerk. • De contacten van de gedetineerden door het personeel worden gemonitord en zonodig ingeperkt. De AIT is een relatief nieuw concept binnen DJI sinds maart 2020. Het concept wordt geëvalueerd om verder inzicht te krijgen in de werking en effecten en hierop waar nodig (direct) bij te kunnen sturen.	Ellian, U.	MJenV, MRB
36	Kan de minister een wettelijk kader maken (in lijn met het recente oordeel van de Hoge Raad) voor het maken van afspraken met het OM over enerzijds procesvoering en anderzijds over een eventueel te accepteren straf?	Ja. Zoals de minister van JenV heeft toegelicht in een brief van 26 oktober 2022 (kamerstuk 29279, nummer 742, vergaderjaar 2022-2023) zal een wettelijke regeling van procesafspraken in het nieuwe, gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering worden opgenomen.	Ellian, U.	MRB

33	Hoe wil de minister voor Rechtsbescherming zorgen voor rechtsbescherming voor mensen uit Groningen en gedupeerden van het toeslagenschandaal? Hoe wil hij het vertrouwen van deze mensen in de overheid herstellen?	• De MRb betreurt het dat gedupeerden lang moeten wachten tot hun zaak is afgehandeld, ondanks dat er vanuit rechtsbescherming een bijzondere rechtsbijstandsregeling voor hen is getroffen. • In de brief van 8 juli jongstleden over rechtsbescherming aan gedupeerden (31753-263) heeft de MRb uw Kamer laten weten dat dergelijke vertragingen zaken zijn die binnen het kabinet aan de orde komen, maar waar de vakminister voor verantwoordelijk is. • Waar dat nodig is, gaat de MRb actief op zoek naar signalen waaruit kan blijken dat de toegang tot het recht onder druk staat. Dit doet hij door doorlopend het gesprek te voeren met burgers, uitvoeringsinstanties, de NOvA en de Raad. • Indien voor die rechtsbescherming een gedeelde verantwoordelijkheid bestaat met andere departementen, gaat de MRb vervolgens het gesprek aan met de collega's van de verantwoordelijke kerndepartementen. • Zijn rol is hen daarbij te wijzen op de aspecten van de toegang tot het recht, zowel vanuit burgergerichte als maatschappelijke invalshoek. Gezamenlijk wordt dan bezien welke oplossingen er nodig zijn voor de geconstateerde problemen en indien dat financiële consequenties heeft, omdat er meer rechtsbijstand of een andere organisatie daarvan nodig blijkt te zijn, wordt dat in het Kabinet besproken. • De stas. Mijnbouw heeft voor de afhandeling van de mijnbouwschade in Groningen in voornoemde brief benadrukt dat <i>“alleen een overheid die naast bewoners staat én concrete resultaten levert het vertrouwen van mensen in Groningen kan terugwinnen. Dat betekent: meer oog voor de menselijke maat, meer snelheid in de uitvoering en betere communicatie. Bij de uitvoering van deze opgave proberen we om zoveel mogelijk te voorkomen dat de overheid en bewoners tegen over elkaar komen te staan”</i>. • De MRb is, over signalen vanuit de praktijk inzake processen die nog niet goed lopen, blijvend in gesprek met het Ministerie van Financiën en EZK, de NOvA, de Raad voor de Rechtspraak en de Raad voor Rechtsbijstand om een goede rechtsbescherming te garanderen.	Nispen, M. van	MRB
----	--	--	----------------	-----

34	Ziet de minister dat het sociaal notariaat niet alleen geld kan kosten, maar ook conflicten op de lange termijn kan voorkomen en dus iets kan opleveren? Graag een reactie op het plan voor een sociaal notariaat van de SP.	• Het notariaat heeft een belangrijke functie in onze rechtsstaat en de MRb deelt met het lid van Nispen (SP) dat het goed vastleggen van zaken op langere termijn kan conflicten voorkomen. Er is dus zeer zeker een maatschappelijke meerwaarde met een positieve financiële consequentie. • Een verder met beroepsgroep vorm te geven sociaal notariaat kan helpen om de notaris toegankelijker te maken voor mensen met een smalle beurs. Op grond van artikel 34 van de Wet op de rechtsbijstand kunnen zij nu al in aanmerking komen voor gereduceerde notaristarieven bij familie zaken. Hier wordt inderdaad beperkt gebruik van gemaakt. • De plannen die de SP nu heeft gepresenteerd over een sociaal notariaat verdienen nadere bestudering en gekeken moet worden hoe dit verder geconcretiseerd kan worden. De MRb waardeert het dat het lid Van Nispen de pen heeft opgepakt naar aanleiding van het commissiedebat juridische beroepen van 6 oktober 2022. Zoals in dat debat reeds toegezegd treedt de MRb in overleg met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Daar wordt ook het voorstel van de SP voor een sociaal notariaat betrokken evenals de vraag welke rol en bijdrage het notariaat voor zichzelf ziet. De MRb informeert uw Kamer in het eerste kwartaal van 2023 over de uitkomsten van deze gesprekken. • In lijn met het commissiedebat zal in het WODC onderzoek naar de staat van het notariaat ook het sociaal notariaat worden meegenomen. Het WODC is op dit moment bezig met het afronden van de onderzoeksopdracht, waarna het onderzoek in de markt zal worden gezet.	Nispen, M. van	MRB
35	Verzoek aan de minister om een noodplan voor de sociale advocatuur op te stellen, waarin ook de mogelijkheden m.b.t.	• De MRb onderschrijft het belang van de sociale advocatuur en het belangrijke werk dat sociaal advocaten verrichten.	Nispen, M. van	MRB

	opleidingen mee worden genomen.	• De boodschap uit het Panteia-rapport dat er grote tekorten voor de sociale advocatuur in het verschiets liggen is zorgelijk - en die zorgen worden door de MRb gedeeld -, maar is niet nieuw. • De structurele verbetering van de vergoedingen per 1 januari 2022 gaat naar verwachting een positief effect hebben op de aantrekkelijkheid van het beroep van sociaal advocaat. • In de stelselvernieuwing Rechtsbijstand wordt ook gewerkt aan de periodieke herijking van de vergoedingen. Bij wetswijzigingen vindt bovendien altijd een herijking plaats, kijk bijvoorbeeld naar de Wet verplichte ggz. Dit zal verder bijvoorbeeld ook gedaan worden voor het komende Wetboek van Strafvordering, waarvan de impact al geanalyseerd is. • Het door de Raad voor Rechtsbijstand onlangs gelanceerde dashboard is een belangrijk instrument om de in- en uitstroom van advocaten nauwkeurig te monitoren en mogelijke tekorten in het aanbod te signaleren. • Met deze monitor wordt gedetailleerd inzicht verkregen in het aanbod van advocaten per rechtsgebied en regio. • Wel hecht de MRb eraan op te merken dat er op dit moment geen tekort is aan sociale advocaten. Het is belangrijk te voorkomen dat dit tekort wel ontstaat. • Mede aan de hand daarvan is de MRb momenteel bezig om de komende maanden gezamenlijk met de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) gericht beleid te maken om een visie op de toekomst en aanwas van sociale advocatuur te ontwikkelen. • In de gepreken die de MRb voert met opleidingsinstituten zoals hoge scholen en universiteiten, benadrukt hij het belang om de sociale advocatuur op te nemen in het curriculum. • Uw Kamer wordt hierover in de Voortgangsrapportage Rechtsbijstand die voor het kerstreces verzonden wordt, nader geïnformeerd.		
--	---------------------------------	--	--	--

37	Graag een reactie van de minister op het voorstel om in het kader van procedurele gelijkheid mensen tegen wie de overheid procedeert dezelfde kosten te verstrekken als de overheid zelf kwijt is aan de kosten van de procedure en de landsadvocaat.	De minister voor Rechtsbescherming is van mening dat het in de eerste plaats van belang is om te voorkómen dat de overheid onnodige procedures voert tegen burgers. Het stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand waarborgt dat er voor iedereen toegang is tot het recht en tot een eerlijk proces. Daar waar de burger tegen de overheid procedeert binnen het bestuursrecht en de burger geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, krijgt hij of zij een tegemoetkoming in de kosten van procesvertegenwoordiging in de vorm van een proceskostenvergoeding. Deze vergoeding is vorig jaar juli verhoogd. De verhoging is beoogd als extra prikkel om bestuursorganen te stimuleren te streven naar betere besluiten in het primaire proces en in bezwaar en zo onnodige procedures te voorkomen.	Nispen, M. van	MRB
38	De SP deed eerder in een initiatiefnota een voorstel voor Huizen tot het recht om toegang tot recht te verbeteren. In deze voorziening kunnen schuldhulpverlening, het juridisch loket en een spreekuurrechter een laagdrempelige voorziening bieden voor mensen tegen problemen aanlopen. Op welke termijn zou een dergelijk voorziening kunnen worden aangeboden in een landelijk dekkend netwerk.	- Als onderdeel van de stelselvernieuwing rechtsbijstand wordt gewerkt aan een laagdrempelige eerstelijnsvoorziening die zo goed mogelijk landelijk dekkend is. De vraag wat landelijk dekkend precies is, en hoe dat moet worden vormgegeven wordt in dat kader beantwoord. - De laagdrempelige eerstelijnsvoorziening is in verschillende vormen te realiseren zoals in de kabinetsreactie op de initiatiefnota van de heer Van Nispen (SP) van 31 maart 2022 toegelicht[1]. Het Huis van het Recht is één van die vormen. - In 2023 worden de lessen uit de verschillende pilots onder de stelselvernieuwing rechtsbijstand in een overkoepelende eindevaluatie samengebracht en vertaald naar het vernieuwde stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. De lessen uit de pilot in Heerlen, de initiatiefnota van de heer Van Nispen en het debat dat wij hierover in juni voerden neemt de MRb hierin mee. - De toekomstige eerste lijn zal bestaan uit netwerken van landelijk en regionaal/lokaal opererende organisaties die hulp en ondersteuning bieden aan rechtzoekenden. - Omdat er ook in een klein land als Nederland regionaal grote verschillen zijn, kan de samenstelling van dat netwerk en de manier	Nispen, M. van	MRB

		waarop de eerste lijn is georganiseerd per regio verschillend zijn. Denk aan de verschillen in dynamiek (grootstedelijk/platteland) en populatie. Maar ook in het aanbod van regionaal aanwezige voorzieningen. Het is duidelijk dat een grootstedelijk gebied als Rotterdam andere uitdagingen kent dan een dunbevolkt gebied als Zeeuws Vlaanderen. Het is van groot belang om daar maatwerk in te leveren, zodat ook echt kan worden aangesloten bij de behoeftes van rechtzoekenden. [1] TK 2021-2022, 35974-3		
39	De minister is in hoger beroep en cassatie gegaan tegen Patrick Noordoven en Dilani, die tegen de overheid procederen over onrechtmatigheden binnen adopties. Waarom doet de minister dit? Is hij bereid dit te veranderen? Is hij bereid de belangen van deze mensen boven de belangen van het geld te plaatsen?	- MRb is zich ervan bewust dat het besluit om hoger beroep c.q. cassatieberoep in deze procedures in te stellen betrokkenen zwaar valt. Dat is begrijpelijk. Het zijn daarom ook moeilijke besluiten geweest. Deze rechtszaken zullen hierdoor langer duren en een finaal oordeel laat langer op zich wachten. - De impact van de besluiten laat MRb zeker niet onberoerd. Juist om die reden heeft MRb voorafgaand aan het instellen van het cassatieberoep contact opgenomen met de advocaat van mevrouw Butink. Via haar advocaat heeft MRb het aanbod gedaan voor een gesprek om zijn beweegredenen toe te lichten aan mevrouw Butink. De advocaat van mevrouw Butink heeft aangegeven dat zij ingaat op het gedane aanbod voor een gesprek. - Tijdens dit gesprek zal er ook ruimte zijn goed met elkaar te bespreken wat het besluit voor mevrouw betekent en welke impact dat op haar heeft. - Tegelijkertijd ziet de Staat zich in beide zaken geconfronteerd met uitspraken waarmee het zich op onderdelen niet kan verenigen op juridisch inhoudelijke gronden. - Zo geldt voor de uitspraak van het gerechtshof Den Haag in de procedure van mevrouw Butink tegen de Staat dat deze uitspraak principiële rechtsvragen oproept, omdat deze uitspraak naar het	Nispen, M. van	MRB

		oordeel van MRb op onderdelen niet in lijn is met vaste jurisprudentie van de Hoge Raad. • Over deze rechtsvragen is in het licht van rechtszekerheid duidelijkheid benodigd. • Het gerechtshof heeft beoordeeld of de Staat als toezichthouder voldoende erop heeft toegezien dat de vergunninghouder zich bij de bemiddeling bij interlandelijke adoptie van uit Sri Lanka hield aan de wettelijke verplichtingen die destijds golden. • Naar het oordeel van de MRB heeft het hof daarbij de inhoud van de wettelijke verplichtingen van vergunningshouders van destijds miskend en daarmee ook de aard en inhoud van de toezichthoudende taak van de Staat. • Het verleden is in de ogen van de MRB te veel door de bril van het heden beoordeeld. • Hiermee roept het arrest van het hof voor de Staat essentiële rechtsvragen op die betrekking hebben op het beoordelen van zaken uit een verder verleden. • Die rechtsvragen zijn daarmee niet alleen relevant voor deze specifieke procedure. Het is voor de beoordeling van andere zaken betreffende interlandelijke adoptie, maar ook voor andere kwesties waarin de verantwoordelijkheid van de Staat als toezichthouder in een relatief ver verleden aan de orde wordt gesteld van belang om in deze zaak een oordeel van de Hoge Raad te hebben. • Het is van belang een eenduidig kader te hebben op basis waarvan deze zaken op een gelijke manier kunnen worden behandeld. • Ik zie geen andere mogelijkheid om deze duidelijkheid te krijgen dan door het instellen van een cassatieberoep in de procedure van mevrouw Butink tegen de Staat. • Hiermee wordt de gelijke behandeling gewaarborgd, wat ten goede komt aan de rechtszekerheid. • Het gaat daarmee bij het instellen van cassatieberoep c.q. hoger beroep geenszins om geldelijke belangen, maar om het verkrijgen van duidelijkheid op essentiële punten.		
--	--	---	--	--

		Dat geldt ook voor het Hoger beroep in de van de heer Noordhoven. Ook daar gaat het om het verkrijgen van meer duidelijkheid over de reikwijdte van de verantwoordelijkheid van de Staat.		
40	Er zijn veel brandweerkazernes gesloten. Nederland staat laag als het gaat om de hoeveelheid brandweermensen afgezet tegen de beroepsbevolking. Hoe ziet de minister dit?	Onze brandweermensen staan iedere dag paraat en doen belangrijk werk voor onze veiligheid. In de factsheet die op 8 juli 2022 aan uw Kamer is toegestuurd, staan diverse kerncijfers over de brandweer vermeld zoals de aantallen kazernes. De afname over de afgelopen jaren is minimaal: in 2020 waren er 953, in 2019 955 en in 2018 956 kazernes. In februari 2022 is met uw Kamer gesproken over het maximale aantal dienstjaren in een repressieve functie (het werk dat wordt uitgevoerd om een brand te bestrijden en blussen) en of het mogelijk zou zijn om hier maatwerk toe te passen. MJenV heeft hierover ook met de veiligheidsregio's van gedachten gewisseld. De veiligheidsregio's zijn immers de werkgever van de brandweermensen. Inmiddels hebben de werkgever en de vakbonden een akkoord bereikt over het maximaal aantal dienstjaren. De Universiteit van Maastricht voert een onderzoek uit naar de duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie van brandweermensen. Terwijl dit onderzoek loopt kunnen brandweermensen een verzoek indienen tot uitstel van de maximale termijn van 20 jaar. Dit uitstel kan ingediend worden vanaf 15 dienstjaren en is gekoppeld aan voorwaarden als mentale en fysieke geschiktheid. Er wordt uitstel verleend tot de resultaten van het onderzoek bekend zijn, dus tot 2026. Voorlopig kunnen brandweermensen die het willen en kunnen dus hun werk blijven doen	Nispen, M. van	MJenV

41	De afgelopen vijf jaar is er 900 miljoen uitgegeven aan ondermijning. Wat is daar nu van over en wat is er terecht gekomen van de 163 projecten?	Op 4 november jl. is de Najaarsbrief aan de Kamer verstuurd, die inzicht geeft in de besteding van de ondermijningsgelden over de jaren binnen de pijlers van de aanpak: voorkomen, verstoren, bestraffen en beschermen. De financiële bijlage geeft gedetailleerd weer hoe de middelen zijn uitgegeven. Van 2018 tot en met 2022 is er 909 miljoen euro besteed aan de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Meer dan de helft van deze middelen is in 2022 uitgegeven. In de eerste jaren was er vanuit de middelen van het vorige kabinet vooral incidenteel geld beschikbaar, wat alleen uitgegeven kon worden aan projecten en initiatieven voor een beperkt aantal jaren. Met deze gelden zijn meerdere projecten succesvol gerealiseerd, zoals: de inrichting van het Financial Intelligence Center Rotterdam; het project Straatwaarden, dat ziet op voorkomen jonge aanwas in de cocaïnehandel in Midden-NL; en de inzet van bestuurlijke ondersteuningsteams in meerdere regio's, waardoor ook kleine gemeenten beter ondersteund worden in de aanpak. De aanpak die in die eerste periode gefinancierd werd vanuit incidentele middelen, is gevolgd via een meerjarige procesevaluatie en actieonderzoek, waarin is gekeken naar wat we konden leren van de ervaringen binnen de projecten voor verbeteringen tijdens de looptijd en voor eventuele toekomstige inzet. De aanpak heeft zich de afgelopen periode ontwikkeld naar een breed offensief met een over de gehele linie structureel versterkte aanpak. Door de structurele financiering zijn de voornoemde succesvol gebleken projecten geborgd, en is ook de capaciteit bij organisaties binnen de aanpak (bv. de politie en het Openbaar Ministerie) structureel uitgebreid. Bij deze brede, structureel versterkte aanpak past een duurzame manier van verantwoorden, die in samenhang de resultaten van de aanpak inzichtelijk maakt. De monitoring is daarbij gericht op het vormen van een lerende aanpak. Voor de zomer van 2023 wordt aan de Kamer een volgende halfjaarlijkse brief gestuurd, waarin een geactualiseerd beeld wordt gegeven, kwalitatief en kwantitatief, van de aanpak van georganiseerde criminaliteit.	Werf, H. van der	MJenV
----	--	--	---------------------	-------

42	Hoe worden kleinere gemeenten ondersteund in de aanpak van criminaliteit vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid?	In het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid worden 19 gemeenten ondersteund in een brede domeinoverstijgende wijkaanpak. Daarnaast worden met het oog op de preventie van jeugdcriminaliteit gemeenten afhankelijk van de problematiek ondersteund. Voor een nog nader te bepalen aantal kleine en middelgrote gemeenten die te maken hebben met hardnekkige, specifieke en/of urgente problematiek op het terrein van jeugdcriminaliteit zijn er middelen beschikbaar binnen de brede preventieaanpak, die flexibel in verschillende gemeenten kunnen worden ingezet. Voor preventie van (ondermijnende en georganiseerde) jeugdcriminaliteit is in totaal een reeks oplopend van 60 miljoen euro in 2022 oplopend naar 143 miljoen euro vanaf 2025 beschikbaar. (zie ook Kamerbrief 1 juli 2022) Samen met gemeenten, scholen, sociale en justitiële partners wordt, net zoals bij de domeinoverstijgende wijkgerichte aanpak, ingezet op interventies om de problematiek aan te pakken. Daarbij worden gemeenten gestimuleerd om gebruik te maken van kansrijke en effectief bewezen interventies. Op deze manier wordt ook uitvoering gegeven aan de motie van het lid van uw Kamer Van der Werf e.a. en de toezegging van de minister van Justitie en Veiligheid dat interventies worden uitgebreid naar gebieden en gemeenten die niet onder het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid vallen en het streven om bijvoorbeeld de interventie Alleen Jij Bepaalt Wie Je Bent landelijk uit te rollen. Ook binnen de flexibele aanpak behoort het betrekken van ouders, jongeren en justitiële partners tot de kern van de aanpak. Daarnaast wordt samen met gemeenten gewerkt aan een groeiende en lerende aanpak, waarbij wordt geleerd van de uitvoering, de goede én	Werf, H. van der	MJenV, MRB
----	---	--	------------------	------------

		slechte ervaringen. Deze ervaringen worden verrijkt met wetenschappelijke inzichten. Deze kennis en inzichten worden ter beschikking gesteld aan alle betrokken gemeenten.		
43	Criminele carrières beginnen klein. Wordt er in het landelijk beleid hierop ook ingezet op het betrekken van de jongeren zelf en hun ouders en bijvoorbeeld de jeugdwijkagenten die de jongeren zo goed kennen?	Het betrekken van jongeren en ouders is de kern van de brede preventieaanpak, dit doen wij samen met gemeenten, sociale en justitiële partners. Zo worden kinderen in groep 8 van de basisschool in Utrecht al lessen aangeboden waarin zij samen nadenken over hoe ze weerstand kunnen bieden aan criminaliteit via het programma Kapot Sterk. Wijkagenten gaan de klas in om kinderen en jongeren voor te lichten over de gevaren van de georganiseerde criminaliteit. Daarnaast worden ouders betrokken door middel van het programma: de moeder is de sleutel, bijvoorbeeld in Amsterdam. Hierbij wordt moeders handvatten geboden om te signaleren wanneer hun kinderen afglijden en geïnformeerd over wat ze hiertegen kunnen doen.	Werf, H. van der	MJenV, MRB
44	Zijn de medewerkers van de Landelijke Eenheid meegenomen bij het transitieplan? Hoe gaat het nu op de werkvloer? Werken sommige mensen op de werkvloer de verandering tegen?	• MJenV heeft steeds gezegd dat het van groot belang is dat de medewerkers van de Landelijke Eenheid goed worden betrokken bij de transitie van de Landelijke Eenheid. • MJenV heeft vorige week brieven ontvangen van de politievakbonden, de ondernemingsraad van de Landelijke Eenheid en de Centrale Ondernemingsraad, waarin ook zorgen worden geuit over de betrokkenheid van de medewerkers. MJenV betreft deze bij de oordeelsvorming over het transitieplan. • MJenV zal het transitieplan en het advies van de commissie Schneiders over het transitieplan zo snel als mogelijk aan uw Kamer sturen. Het lijkt MJenV verstandig het inhoudelijke debat over de Landelijke Eenheid te voeren als uw Kamer over deze stukken beschikt.	Werf, H. van der	MJenV
45	Wat is er nu veranderd met de overgang van het MIT naar het NSOC? Nu het NSOC ook interventies doet die het MIT niet zou doen, blijft het risico dan niet bestaan dat dit blijft botsen met	Bij haar aantreden heeft MJenV zich verdiept in het Multidisciplinair Interventieteam (MIT) door in gesprek te gaan met alle betrokken partijen. Duidelijk werd dat er consensus was over de noodzaak van multidisciplinair samenwerken voor een effectievere aanpak van georganiseerde criminaliteit. Echter, er waren kritische geluiden over de resultaten die waren geboekt. Daarop heeft MJenV de samenwerkende organisaties en	Werf, H. van der	MJenV

	de bestaande diensten? Wanneer is het NSOC voor de minister een succes?	hun gezagen gevraagd om een actieplan op te stellen met een scherpe operationele focus. Deze focus ligt op het tegengaan van de financiële verwevenheid van onder- en bovenwereld en het misbruik van Nederland als handelsland. Het budget en de beschikbare capaciteit zijn teruggebracht naar wat nodig is voor het uitvoeren van dit actieplan (van respectievelijk 85 miljoen naar 50 miljoen en 437 fte naar 244 fte). Het actieplan wordt tot en met maart 2024 uitgevoerd onder leiding van de nieuwe directeur Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC). De hiervoor benodigde capaciteit wordt beschikbaar gesteld vanuit de deelnemende organisaties. NSOC opereert niet als een zelfstandige entiteit maar als een samenwerkingsverband. De selectie van fenomenen en onderzoeken binnen het samenwerkingsverband gebeurt door de gecombineerde gezagen van de betrokken diensten die deelnemen aan het NSOC. De interventies door de betrokken diensten vinden altijd plaats onder het bevoegd gezag en zijn altijd in afstemming met de moederorganisaties in een specifiek daarvoor ingericht overleg. Moederorganisaties worden dus nooit verrast, want ze sturen mee. Daarmee wordt dus ook voorkomen dat er sprake is van dubbelingen in de operatie. NSOC is een succes als het laat zien dat het met de toegepaste werkwijze en methodieken daadwerkelijk meerwaarde levert in de aanpak van de georganiseerde criminaliteit bovenop de huidige aanpak.		
46	Het dreigingsbeeld is de laatste jaren drastisch veranderd. Een rechtsextremistische aanslag is inmiddels voorstelbaar en het antioverheid extremisme neemt toe. Denkt de minister dat ons contraterrorismebeleid voldoende is mee ontwikkeld met de dreigingen van vandaag de dag?	Het geschetste dreigingsbeeld in het DTN 57 vergt een brede aanpak waarmee flexibel kan worden ingespeeld op de ontwikkelingen in de dreiging. In de Nationale Contraterrorisme strategie 2022-2026 staan de contouren van de aanpak beschreven.[1] De Nederlandse terrorisme aanpak is inzetbaar op alle vormen van extremisme en terrorisme die Nederland bedreigen. Daarbij wordt doorlopend gekeken of het huidige contraterrorismebeleid volstaat of dat aanscherpingen nodig zijn. Daar waar nodig kan dus het hele bestaande instrumentarium ingezet worden. De rapportage integrale aanpak terrorisme van juli 2022 [2] laat dit ook	Werf, H. van der	MJenV

		zien. Gelijktijdig met de publicatie van het recente DTN, is uw Kamer geïnformeerd over de aanpak van rechtsextremisme en -terrorisme en andere vormen van extremisme in Nederland. De Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten hebben bijvoorbeeld het afgelopen jaar beter zicht gekregen op deze dreigingen. Eenmaal in beeld bij de lokale persoonsgerichte aanpak, zijn de partners in gezamenlijkheid goed in staat om deze casuïstiek, evenals andere vormen van extremisme, op te pakken. Ook zijn enkele honderden lokale professionals het afgelopen jaar getraind door het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering, onder andere in het herkennen van rechtsextremisme en hoe daar mee om te gaan. Verder bent u geïnformeerd op welke vlakken nog aanvullende inspanningen worden geleverd op het gebied van signalering en het online domein. Het tegengaan van de online verspreiding van extremistische en soms zelfs terroristische content, en het vergroten van de (online) weerbaarheid van kwetsbare jongeren anderzijds heeft daarbij prioriteit. De implementatie van de verordening terroristische online inhoud (TOI) is hierbij zeer van belang. Maar ook de vormen van extremisme, waar niet zo duidelijk de wet wordt overtreden, maar die wel ondermijnend kan zijn voor de democratische rechtsorde moeten we tegengaan. In de brief van 7 november jl. is reeds de extremismestrategie aangekondigd die hier verder op in zal gaan. De bestaande aanpak blijft dus goed inzetbaar, maar ontwikkelt mee waar nodig [1] Kamerstukken II, 2021-2022, 29754, nr. 641. [2] Kamerstukken II, 2021-2022, 29754, nr. 645.		
--	--	---	--	--

47	De Hermansgelden voor kinderporno die vorig jaar zijn vrijgekomen worden pas in 2024 uitgegeven, uitgesmeerd over een langere periode. Als je dat gelijk bij de start van 2024 doet dan kun je eerder mensen gaan werven en kunnen sneller alle hoogrisico meldingen worden behandeld. Wat is de reactie van de minister hierop?	De aanpak van kinderporno heeft een hoge prioriteit en is niet voor niets weer in de nieuwe Veiligheidsagenda opgenomen. Uit motie-Hermans worden de uitvoeringsorganisaties gefinancierd voor de werkzaamheden die voortvloeien uit het wetsvoorstel seksuele misdrijven, wordt de bestuurlijke autoriteit kinderporno gefinancierd en zet ik in op de online-aanpak. Uit de motie-Klaver wordt geïnvesteerd in de teams Zeden en expertise op het terrein van digitale en forensische opsporing. Dat is een grote opgave. In de loop van 2024 komen de middelen uit de motie Hermans 4 miljoen euro oplopend beschikbaar (1 miljoen in 2024, 2 miljoen 2025 en 4 miljoen in 2026) en die worden ingezet voor de verbetering van de doorlooptijden en de versterkte aanpak van kinderporno in den brede. Zo wordt gestaag in een ambitieus en realistisch tempo gewerkt aan de versterking van de aanpak van zedendelicten.	Werf, H. van der	MJenV
48	Het tekort aan forensisch artsen heeft grote gevolgen voor seksueel geweld. Wanneer komt de minister, samen met haar collega's van VWS en BZK, met de benodigde middelen?	De MJenV vindt het belangrijk om te voorkomen dat tekorten in de forensische geneeskunde oplopen. De forensische geneeskunde is cruciaal voor de arrestantenzorg, het forensisch-medisch onderzoek in strafzaken en de lijkschouw. Op dit moment is 9,5 miljoen euro structureel beschikbaar, hiermee kunnen de belangrijkste knelpunten worden aangepakt. Er wordt op dit moment nog gezocht naar aanvullende middelen, de ministers van VWS, BZK en JenV zijn in gesprek over het vervolg.	Werf, H. van der	MJenV
49	Zou naast de tijdelijke internationale samenwerking in Joint Investigation Teams niet ook moeten worden geïnvesteerd in meer permanent internationale opsporingsteams die samenwerken met Europol en Eurojust?	MJenV vindt zowel het tijdelijk samenwerken in joint investigation teams (JITs) als structurele samenwerking in bestaande structuren, zoals Europol en Eurojust, van groot belang. Zoals beschreven in de beantwoording van eerder gestelde Kamervragen van de leden Van der Werf (D66) en Sneller (D66), onderschrijft MJenV het gebruik van JIT van harte en is zij blij dat dit in de praktijk veel plaatsvindt. Het OM bekijkt als gezag eigenstandig of een JIT of inzet van andere vormen van samenwerking in de opsporing meerwaarde kan bieden. Hierbij is het van belang om adaptief te blijven, criminele netwerken zijn dit	Werf, H. van der	MJenV

		immers ook. Daarom wordt er per grensoverschrijdende zaak of onderzoek een afweging gemaakt welke samenwerkingsmogelijkheden en instrumenten het meest effectief zijn om in te zetten. De kracht van een JIT is daarbij juist slagvaardigheid en efficiëntie, waarbij per onderzoek kan worden bekeken welke landen en diensten daarbij betrokken moeten zijn en dit heeft dan ook de voorkeur. Daarnaast wordt, zoals gezegd, gebruik gemaakt van de bestaande internationale samenwerkingsstructuren, onder andere Eurojust, Europol en het European Judicial Network (EJN). Hierin delen autoriteiten van EU landen maar ook derde landen, zoals bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk, de VS en Colombia, voortdurend informatie en werken samen op opsporingsonderzoeken.		
50	Cybercrime neemt exponentieel toe. Het is dan ook terecht dat de minister een integrale aanpak heeft geïntegreerd. Hoe kan het dat met dit nieuwe beleid geen extra middelen (capaciteit bij de politie) worden ingezet?	Het Coalitieakkoord en de motie-Hermans hebben tot forse investeringen in de politie geleid. Een deel van die investeringen wordt ingezet voor versterking van capaciteit en expertise in de digitale opsporing. De extra middelen zorgen onder meer voor een versterking van de generieke teams van de landelijke eenheid met digitale specialisten en een team voor onderzoek aan cryptocommunicatieplatformen. Dat zijn geen directe specifieke investeringen in de aanpak van cybercrime zoals ransomware, maar wel in de opsporing in het digitale domein. Daarmee wordt de opsporing van veel verschillende vormen van criminaliteit versterkt en worden bovendien de cybercrimeteams ontlast. Zoals de Kamerbrief over de integrale aanpak van cybercrime vermeldt, heeft het Coalitieakkoord daarnaast investeringen in het OM en in de preventie van cybercrime mogelijk gemaakt. Voor het OM betreft het een investering van 4 miljoen euro in 2022 oplopend naar 12 miljoen euro structureel vanaf 2024. Voor preventie betreft het in 2023 nog een beperkt bedrag van 600.000 euro, maar dat bedrag loopt uiteindelijk op naar 2 miljoen euro structureel vanaf 2027.	Werf, H. van der	MJenV

51	Waarom kiest de minister er niet voor om cybercrime, milieucriminaliteit en witwassen van criminaliteit te prioriteren, maar te kiezen voor handhaving op drugs?	Cybercrime, milieucriminaliteit en witwassen zijn allemaal als prioriteit genoemd in het Coalitieakkoord. De aanpak van georganiseerde en ondermijnende drugscriminaliteit heeft hierbij onze speciale aandacht omdat dit het belangrijkste verdienmodel binnen de ondermijnende criminaliteit is. Ter illustratie dat de inzet op het één niet betekent dat het ander niet gebeurt: als onderdeel van de aanpak van drugscriminaliteit zet MJenV, samen met de SlenW, ook in op de aanpak van drugsdumpingen. Het dumpen van drugsafval is tevens een vorm van milieucriminaliteit.	Sneller, J.C.	MJenV
52	Slimmer straffen (zoals elektronische detentie) biedt een uitkomst, en zo doen daders ook nog iets terug voor de samenleving. Op welke manier gaan we deze realistische en effectieve lijn breder terugzien bij Justitie in de komende jaren?	Bij zware misdrijven is detentie de enige passende straf, maar bij lichtere delicten (zoals diefstal of vernieling) zouden alternatieven voor detentie uitkomst kunnen bieden. Gedachte hierachter is om recidive effectiever te voorkomen en tegelijkertijd strafbaar gedrag voldoende te blijven vergelden en genoegdoening te bieden aan slachtoffers. De MRb heeft een verkenning aangekondigd naar mogelijke verbeteringen van het sanctiestelsel en de sanctietoepassing. Elektronische detentie is een onderdeel van deze verkenning. Als de verkenning bevestigt dat elektronische detentie van toegevoegde waarde is voor het sanctiepalet, dan zal daar zeer zeker een vervolg aan worden gegeven. Voor de zomer 2023 wordt de Tweede Kamer door de MRb nader geïnformeerd over deze verkenning.	Sneller, J.C.	MRB
53	welke concrete resultaten gaan we zien door effectievere alternatieven van gevangenisstraffen. Denk aan Vervangende taakstraffen ipv vervangende hechtenis, bijvoorbeeld bij het niet kunnen betalen van een boete?	Omdat we nog aan het begin staan van de verkenning naar mogelijke verbeteringen van het sanctiestelsel en de sanctietoepassing, kan de MRb op dit moment niet vooruitlopen op de concrete resultaten hiervan. De MRb ziet wel de toegevoegde waarde van het mogelijk uitbreiden en verbeteren van het sanctiestelsel. Voor de zomer 2023 zal de Tweede Kamer door de MRb nader worden geïnformeerd over deze verkenning. Als de verkenning leidt tot concrete voorstellen voor een beter sanctiestelsel, dan zullen die worden doorgevoerd. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat sommige maatregelen die worden verkend, zoals elektronische detentie en de vervangende taakstraf, een wetswijziging vereisen.	Sneller, J.C.	MRB

54	Hoe voorkomen we dat gemeenten onderling gaan concurreren om de beschikbare middelen en hoe voorkomen we daadwerkelijk dat jongeren in de criminaliteit belanden?	Er wordt door middel van een domeinoverstijgende wijkgerichte aanpak bewust ingezet op een aantal gemeenten waar de problematiek het hevigst is. Dit om te voorkomen dat het geld verwatert en minder effect heeft op de problematiek. Op advies van het Strategisch Beraad Ondermijning is met de aanpak gestart in de gemeenten die betrokken zijn bij het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. De wijken in deze gemeenten kennen een stapeling van de problematiek, die een voedingsbodem vormt voor criminaliteit. De eerste 15 gemeenten hebben plannen opgesteld op basis van een grofmazig richtbedrag. Deze plannen worden op dit moment beoordeeld, door een interdepartementale commissie en met een wetenschappelijke tegenlezing. Onderdeel van de beoordeling is de toets of de doelgroep goed in beeld is, of de plannen voldoende integraal zijn, of de samenwerking tussen het sociaal en veiligheidsdomein goed is vormgegeven, of de justitiële functie voldoende wordt versterkt, etc. De toekenning van de middelen gebeurt enerzijds op basis van de ernst van de problematiek, gekwalificeerd aan de hand van beschikbare data van het CBS, veiligheidsmonitor, jeugdmonitor en politiedata, en anderzijds met inachtneming van de bestuurlijke samenwerking en de kwaliteit en verwachte doeltreffendheid van het plan. Deze aanpak is een groeiende en lerende aanpak. In een jaarlijkse cyclus wordt samen met de gemeenten geleerd van de uitvoering, worden de goede én slechte ervaringen opgehaald, worden deze ervaringen verrijkt met wetenschappelijke inzichten en wordt daarop vervolgens gereflecteerd met een reflectiegroep bestaande uit bestuurders en wetenschappers. Die lessen zijn vervolgens input voor voortgangsrapportages aan de Kamer en dienen daarnaast om de uitvoering bij te stellen. Monitoring van indicatoren is een onderdeel van deze cyclus. Op dit moment worden hierover gesprekken gevoerd met het WODC om dit nader vorm te geven. Naast deze domeinoverstijgende wijkgerichte aanpak is er ook een flexibele aanpak beschikbaar voor gemeenten met een specifieke of een urgente problematiek. Hierop wordt gericht ingezet op een combinatie van zoveel mogelijk kansrijke en bewezen effectieve interventies. Deze afgewogen aanpak waarbij we de problematiek centraal stellen zou daarom geen aanleiding moeten geven tot concurrentie tussen gemeenten onderling. Uw Kamer wordt jaarlijks	Mutluer , S.	MJenV
----	---	---	-----------------	-------

		geïnformeerd over de voortgang in een brede preventiebrief voor de zomer, en halfjaarlijks via het voortgangsbericht Ondermijning. Voor het tweede deel van dit antwoord (hoe voorkomen we dat jongeren in de criminaliteit belanden) wordt verwezen naar beantwoording van vraag 18.		
55	Kan MJenV reageren op mijn suggestie over specialistisch jongerenwerk? Wat gaat MJenV doen om deze jongeren niet te laten afglijden en vindt ze dat ze moet kijken naar specialistisch jongerenwerk om deze jongeren bij te sturen?	Het beeld dat door lector aanpak jeugdcriminaliteit Jan Dirk de Jong werd geschetst in het Parool over een kleine harde kern van jongeren die ernstig probleemgedrag vertoont en misdrijven pleegt, wordt herkend. Eveneens hoe deze groep op een goede manier kan worden bereikt en ondersteund. Voor jongeren met meer complexe problemen die een hoger risico lopen om op het criminele pad te belanden, zijn er goede praktijkvoorbeelden van meer gespecialiseerde vormen van jongerenwerk vanuit o.a. Rotterdam, Tilburg en Arnhem. Uit deze aanpakken blijkt dat de inzet van jongerenwerk kan helpen voorkomen dat een kwetsbare groep jongeren 'afglijdt' of doorgroeit naar de in het artikel genoemde groep van 2 procent. Het kabinet investeert met structureel geld in de brede preventieaanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit, zodat gemeenten de mogelijkheid hebben om voor de lange termijn het specialistisch jongerenwerk uit te bouwen en zo vasthoudend in te zetten op het ontwikkelen van speciaal voor deze doelgroep gerichte interventies	Mutluer, S.	MJenV, MRB
56	Graag een reactie van de minister op de navolgende drie punten: 1. Maak alternatieve straffen voor jongeren het uitgangspunt. 2. Zorg dat vrijheidsstraffen voor jongeren vooral in kleinschalige voorzieningen plaatsvinden en de band met school/werk/netwerk intact blijft en laat de beoordeling over aan een kinderrechter in plaats van aan DJI. 3. Zet alles op	1. In het jeugdstrafrecht wordt in lijn met de uitgangspunten van het IVRK altijd gekeken of vrijheidsbeneming kan worden voorkomen. Voor het ondergaan van voorlopige hechtenis is dit ook wettelijk bepaald. Alternatieven voor jeugddetentie zijn beschikbaar in de vorm van de Halt-afdoening, voorwaardelijke straffen en taakstraffen. Het OM baseert de strafeis op deze uitgangspunten. Komt het tot een strafoplegging, dan is het aan de kinderrechter om te beslissen welke sanctie wordt opgelegd. Voor het opnemen van een wettelijk uitgangspunt dat er moet worden gekeken naar alternatieven, is geen aanleiding: het OM en de rechter doen dit altijd. Dit is ook in het IVRK	Mutluer, S.	MRB

	alles om terugval te voorkomen met een op maat gemaakt actieplan, opgesteld door justitie, school, opvoeder(s), werkgever en reclassering.	vastgelegd. Wanneer het nodig is om preventieve hechtenis of jeugddetentie op te leggen, wordt in een justitiële jeugdinrichting (JJI) of kleinschalige voorziening justitiële jeugd (KVJJ) geplaatst. Wanneer jongeren in een JJI of KVJJ worden geplaatst, is maatwerk in behandeling en beveiliging het uitgangspunt. Dit wordt met het programma Vrijheidsbeneming op maat steeds beter mogelijk gemaakt. 2. MRb zet zich in om de mogelijkheden van de KVJJ optimaal te benutten, om zo het gewenste maatwerk voor strafrechtelijke jongeren te realiseren. Momenteel is de bezetting in de KVJJ's laag. De oorzaken hiervan worden in kaart gebracht. DJI werkt al aan het wegnemen van knelpunten in de toeleiding, zodat jongeren makkelijker kunnen worden geplaatst. De rechter besluit, naar aanleiding van de strafeis van het OM, of vrijheidsbeneming voor een jongere aan de orde is en DJI (DIZ) besluit, net als bij alle andere strafrechtelijke plaatsingen, namens MRb in welke inrichting en afdeling dat gebeurt. De rechter kan over die plaatsing (zoals in een KVJJ) wel advies geven. Doordat DIZ (namens MRb) plaatst kan centraal worden gestuurd en getoetst op de kwaliteit en uniformiteit van de selectie(voorstellen). Hierdoor wordt rechtsongelijkheid zoveel mogelijk voorkomen: bij elke jongere wordt de vraag of plaatsing in een KVJJ wenselijk is op dezelfde manier gewogen. Daarnaast kan door de plaatsing te centraliseren naast het belang van de jongere, ook het bredere belang van capaciteitsmanagement worden meegewogen. Ten slotte kan op deze wijze goed worden beoordeeld in hoeverre het wenselijk is om een jongere samen te plaatsen met de jongeren die al in een KVJJ verblijven, en kan ook rekening worden gehouden met elementen als delict geschiedenis en eventuele nabijheid van een slachtoffer. 3. Een effectieve nazorg en re-integratie is van cruciaal belang vanaf dag één in detentie. De afgelopen jaren zijn daarom stappen gezet naar een sluitende nog meer persoonsgerichte aanpak van		
--	---	---	--	--

		nazorg. Uitgangspunt daarbij is dat er door betrokken organisaties gezamenlijk integrale nazorgafspraken worden gemaakt met de jeugdige en zijn ouders/verzorgers (en evt. anderen uit zijn netwerk). Dit betekent dat organisaties steeds meer samen met de jeugdige en diens ouders/verzorgers, bij het nazorgtraject betrokken, informatie duiden en gezamenlijk komen tot een plan van aanpak met heldere nazorgafspraken op alle relevante leefgebieden. De partners in de jeugdstrafrechtketen hebben de afgelopen jaren regionale samenwerkingsafspraken voor nazorg gemaakt en dit vastgelegd in een samenwerkingsconvenant. De feitelijke uitvoering van de nazorg gebeurt in strafrechtelijk kader veelal door de (jeugd)reclassering. Zij voert toezicht en begeleiding in het kader van de nazorg uit, waarbij de gezamenlijk gemaakte afspraken leidend zijn.		
57	Is de politie voldoende aanwezig in de wijken in Nederland en heeft zij voldoende binding met de jongeren in buurten? Is het nodig om hieraan in de politieopleiding meer aandacht te besteden?	In verbinding zijn met de wijk en met jongeren is het werk van met name wijkagenten, maar ook van andere agenten in de basisteams, die zich specifiek bezig houden met jeugd. De gebiedsgebonden politie heeft de komende jaren nog te maken met een onderbezetting. Het aantal wijkagenten is nog boven de norm van 1:5.000, maar vanwege de onderbezetting wordt op hen ook een beroep gedaan om 24/7 diensten in de incidentafhandeling te draaien. Dit zet de fysieke verbinding van politie met de wijk en de jongeren die daarin wonen onder druk. Tegelijkertijd werkt de politie hard aan de ontwikkeling van nieuwe manieren om met de wijk en de jeugd in contact te zijn. Een voorbeeld hiervan is de digitale wijkagent, of initiatieven als gamen met de politie, die ervoor zorgen dat politie in contact kan blijven met de jongeren in hun online omgeving. De 700 extra agenten uit de middelen Hermans zullen zorgen voor een versterking van de aanwezigheid in de wijk, middels wijkagenten, andere agenten voor de wijk, agenten met een accent jeugd en school, of digitale wijkagenten. In de basispolitieopleiding (PO21) worden aspiranten opgeleid tot startbekwame politiemedewerkers in de gebiedsgebonden politiezorg (GGP). In deze opleiding wordt aandacht besteed aan het belang om	Mutluer , S.	MJenV

		verbinding te maken in de wijk en met jongeren in de buurt. Na afronding van de basispolitieopleiding doen de politiemedewerkers ervaring op in de gebiedsgebonden politiezorg (GGP) en doorlopen het loopbaanpad naar senior medewerker. Daarna kunnen deze politiemedewerkers doorstromen naar de opleiding wijkagent. Deze opleiding leidt politiemedewerkers op tot wijkagent op associate degree (niveau 5) of bachelor (niveau 6).		
58	In Spanje wordt een app gebruikt waarmee slachtoffers van de meest voorkomende delicten direct contact kunnen opnemen met de politie, je kunt locatie, foto's en video's meesturen. Wil de minister hier naar kijken en zo de burgerbetrokkenheid vergroten, maar ook de criminaliteit beter opsporen?	Er is door de politie reeds gewerkt met een soortgelijke applicatie waarmee burgers en ondernemers aangifte of een melding konden doen en politienieuws konden lezen. Hier werd weinig gebruik van gemaakt en daarom is de politie in het voorjaar van 2021 gestopt met het gebruik van deze applicatie. De functionaliteiten van de app zijn nu mobiel toegankelijk via de website politie.nl. Daarnaast vindt de minister van Justitie en Veiligheid het goed om te vermelden dat ook bij 112-meldingen de locatie kan worden gezien door de meldkamer.	Mutluer, S.	MJenV
59	Kunnen kleine en middelgrote gemeenten, waar minder kennis en capaciteit voor criminaliteitsbestrijding voor handen is, beter worden ondersteund?	De MJenV herkent dat het voor kleine en middelgrote gemeenten in complexe gevallen lastig kan zijn om voldoende kennis en capaciteit in te zetten voor criminaliteitsbestrijding. Onlangs sprak MJenV hierover nog met een aantal middelgrote gemeenten van de M50. Op specifieke terreinen is ingezet op extra middelen voor deze uitvoeringskracht zoals de middelen Hermans voor de boa's, extra geld voor het Landelijk Bureau Bibob ter ondersteuning van gemeenten en bijvoorbeeld door het inrichten van een landelijk juridisch loket (vraag 68), waarbij gekeken wordt naar een helpdeskfunctie én extra flexibel inzetbare capaciteit voor gemeenten. Voor het versterken van de basis ziet MJenV dat op verschillende plekken in het land wordt gewerkt met poules van medewerkers die hun specifieke expertise inzetten om andere gemeenten in de regio tijdelijk bij te staan. In overleg met de VNG wil MJenV verkennen op welke wijze de uitvoeringskracht van gemeenten in complexe openbare orde casussen versterkt kan worden en welke vorm daarvoor geschikt is, of dat nu een vliegende brigade is of anderszins.	Mutluer, S.	MJenV

60	Hoe kijkt de minister aan tegen een VOG voor investeerders in vastgoed, een verplichte registratie van huurovereenkomsten en het verlagen van de contante huurgrens?	De aanpak van misbruik van vastgoed door criminelen heeft volop de aandacht van het kabinet. De landelijke fenomeentafel ondermijning in de vastgoedketen (LFT) brengt met publieke en private partners, zoals politie, gemeenten, RIECs, het Openbaar Ministerie, de belastingdienst, en brancheorganisaties actief in de vastgoedsector, een breed palet aan verbeteringen op dit terrein in beeld. In de voorjaarsbrief over georganiseerde ondermijnende criminaliteit zal MJenV uw Kamer hierover informeren en deze suggesties, die ook wordt gesuggereerd in de door uw Kamer aangenomen motie-Mutluer, daarbij meenemen.	Mutluer , S.	MJenV
----	--	--	-----------------	-------

61	Ondanks de verkeerstorens tussen het OM en de rechtbanken wordt er geworsteld met efficiënt inplannen. Zijn we in staat iets te bedenken (out of the box) om met nieuwe oplossingen te komen? Om bijvoorbeeld reservezittingen in te laten plannen? Om te voorkomen dat er lege rechtszalen zijn overdag?	• Van lege rechtszalen is gelukkig geen sprake. De uitdaging van het planproces is met name om alle procespartijen <u>tijdig</u> op zitting te krijgen. • De Rechtspraak werkt in het kader van het programma 'Tijdige rechtspraak' aan effectiever roosteren en plannen. • De Rechtspraak heeft in dat kader ervaring opgedaan binnen de zorg, die een vergelijkbare logistiek heeft. • Daarnaast werkt de Rechtspraak samen met hoogleraren op het gebied van capaciteitsmanagement van de Universiteit Twente om de processen slimmer te plannen. • Om daarvoor de juiste IT-ondersteuning te realiseren is in deze begroting ook extra geld beschikbaar gesteld.	Knops, R.	MRB
62	Wat is de stand van zaken van het SKC? Hoe loopt de informatiestroom van het SKC naar de diender op straat? En hoe loopt de informatie tussen verschillende eenheden?	Het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit (SKC) is op 1 juni van dit jaar formeel door MJenV geopend. Het SKC ontwikkelt strategische dreigingsbeelden waarop strategische keuzes en prioriteiten in de ondernijningsaanpak kunnen worden gebaseerd. Op dit moment worden de eerste strategische analyses opgeleverd, en de komende periode worden deze verder ontwikkeld. Deze producten richten zich niet primair op de taakuitvoering door individuele agenten of andere personen die actief zijn bij de aanpak van ondernijnde criminaliteit. Het SKC werkt aan het ontsluiten van actuele inzichten zodat partnerorganisaties en samenwerkingsverbanden als Nationale Samenwerking tegen Ondernijnde Criminaliteit (NSOC) en de landelijke fenomeentafels deze kunnen gebruiken bij de vormgeving van hun aanpak. In samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt eveneens een kennisbank opgezet die professionals in de ondernijningsaanpak eenvoudig toegang moet geven tot de belangrijkste en meest actuele wetenschappelijke publicaties over diverse onderwerpen.	Knops, R.	MJenV

72	Er wordt veel bij grote evenementen schade veroorzaakt en weinig verhaald. Misdaad lijkt te lonen en dat mogen we niet accepteren. Een verzoek aan beide ministers om alles te doen om dit aan te pakken.	Als er schade wordt aangebracht aan private of publieke eigendommen, bijvoorbeeld bij voetbalevenementen, kan en moet dit worden verhaald op de daders. Dit kan zowel bij de beschadiging van privé-eigendommen als bij schade aan publieke eigendommen, bijvoorbeeld bij beschadiging van straatmeubilair of politiebusjes. Bij schade aan private eigendommen kan meespelen dat deze partijen de juridische kennis ontberen om hier gevolg aan te geven, of dat de daders niet geïdentificeerd zijn. Aan betaalde voetbalorganisaties en gemeenten bieden wij daarom hulp in de vorm van een Taskforce die na incidenten de clubs en gemeenten ondersteunt bij zowel de juridische stappen als bij het identificeren van daders en het opmaken van dossiers. Daarnaast zetten politie en OM zich in om de daders op te sporen en te vervolgen. Als de daders worden vervolgd, kan de schade ook via het strafproces worden verhaald.	Knops, R.	MJenV, MRB
73	Welke mogelijkheden ziet de minister om meer gebruik te maken van digitale opsporingstechnieken zoals ANPR?	De minister van Justitie en Veiligheid vindt het erg belangrijk dat de politie optimaal gebruik kan maken van de digitale opsporingstechnieken die er zijn, uiteraard binnen de wettelijke kaders die gelden. Voor de automatische kentekenplaatherkenning (<i>Automatic Number Plate Recognition</i> - ANPR) camera's geldt dat deze camera's reeds door de politie kunnen worden gebruikt in strafrechtelijke onderzoeken op grond van artikel 126jj van het Wetboek van Strafvordering. De politie onderzoekt doorlopend welke (nieuwe) digitale opsporingstechnieken er zijn en op welke wijze deze een bijdrage kunnen leveren aan het politiewerk. De minister van Justitie en Veiligheid ondersteunt dat van harte. Van belang is hierbij uiteraard wel dat steeds het belang van de inzet van de (nieuw) opsporingstechniek wordt afgewogen tegen eventuele inbreuken op fundamentele rechten, zoals de bescherming van het privéleven.	Knops, R.	MJenV

63	Welke stappen heeft de minister gezet en via welke route kunnen makers en facilitators van deepfaketechnologie het snelst worden aangepakt?	Allereerst wil ik benadrukken dat ik misbruik van deepfakes, of het nu gaat om deepnudes of desinformatie, zeer zorgwekkend vind. Daarom heb ik mede op verzoek van uw Kamer onderzoek laten uitvoeren naar deze ontwikkeling. In dit onderzoek wordt ingegaan op de vraag of het recht goed is toegerust om met onwenselijke deepfakes om te gaan. Een van de aanbevelingen uit het onderzoek is om deze technologie te verbieden. In de kabinetsreactie die uw Kamer voor het kerstreces ontvangt ga ik samen met de minister voor Rechtsbescherming nader in op deze en de andere reguleringsopties uit het onderzoek.	Kuik, A.	MJenV
64	Integrale aanpak voor jongeren is nodig. Voldoet de huidige preventie? Is er extra specialistisch jongerenwerk nodig? Wat is de analyse van de minister?	Dit kabinet investeert in de preventie van jeugdcriminaliteit. Met de beschikbaarheid van structurele middelen - dit jaar 60 miljoen euro, oplopend naar 143 miljoen euro vanaf 2025 - wordt ingezet op een preventieve aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Daarbij is het onder meer aan gemeenten om op basis van een analyse van de doelgroep in te zetten op een passende preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit. Specialistisch jongerenwerk kan daar een onderdeel van zijn. In een aantal gemeenten, zoals Arnhem, Rotterdam en Tilburg, zijn daar goede ervaringen mee opgedaan. Deze ervaringen zullen breder worden gedeeld met andere gemeenten, die hier op basis van de analyse van de doelgroep behoefte aan hebben.	Kuik, A.	MJenV, MRB
65	Is de minister bereid educatieve maatregelen in te zetten bij drugsgebruik (net als we dat nu kennen bij alcohol in het verkeer)?	Het inzetten van een educatieve maatregel kan een interessante maatregel zijn, maar het aanspreken van de gebruiker moet wel op een evidence based manier gebeuren. Daarom zal MinJenV samen met de staatssecretaris van VWS laten onderzoeken wat het (verwachte) effect van een dergelijke educatieve maatregel zou zijn en in welke gevallen dit het gewenste resultaat zou opleveren. Hierbij zullen de ervaringen in België worden meegenomen. Daarnaast zullen ook de uitvoerbaarheid en de kosten van een dergelijke maatregel in kaart moeten worden gebracht.	Kuik, A.	MJenV

66	Wanneer stuurt de staatssecretaris de Wet regulering sekswork aan de Kamer?	Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van de eerder aangekondigde nota van wijziging. Vanuit het belang van een zorgvuldige voorbereiding zal de nota van wijziging eerst in internetconsultatie worden gebracht, waarbij gelijktijdig een verzoek tot advisering bij de Autoriteit Persoonsgegevens wordt ingediend. Dat gebeurt naar verwachting kort na het kerstreces. Daarna volgt advisering door de RvS. De nota van wijziging wordt vervolgens zo snel mogelijk aangeboden aan de Kamer, waarna de behandeling van het wetsvoorstel kan worden voortgezet.	Kuik, A. en Bikker, M.H.	SJenV
67	CDA en VVD hebben samengewerkt aan een teruggeefvoorstel. Wat is hiervan de stand van zaken?	MJenV onderschrijft het belang van het publiek bestemmen van afgepakt vermogen als krachtig signaal naar de samenleving dat de overheid oog heeft voor de impact van georganiseerde criminaliteit op de directe leefomgeving van mensen. Door afgepakt crimineel vermogen terug te investeren in buurten waar de leefbaarheid onder druk staat door de in die buurt gepleegde criminaliteit, wordt ook daar duidelijk dat misdaad niet loont. Op dit moment wordt een pilotproject in de gemeente Schiedam voorbereid. Met deze pilot en andere projecten in het land wil het kabinet de komende tijd leren op welke manier roerende en onroerende goederen het beste kunnen worden herbestemd en of daarvoor aanvullende wetgeving nodig is. Het is een geheel nieuw instrument waarvoor geen kant en klaar draaiboek of op maat gemaakt instrumentarium klaarligt en vergt daarom van alle betrokken partijen veel flexibiliteit en volharding. Daarbij is een belangrijk opletpunt hoe het positieve effect van het herbestemde object kan worden geborgd. De lessons learned uit deze pilot en andere ervaringen vormen de input voor een structurele invulling. Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen is een motie van de leden Heerma en Hermans aangenomen met betrekking tot het onderzoeken en voorbereiden van een teruggeeffonds, waarmee afgepakte gelden, huizen en goederen worden teruggegeven en geïnvesteerd in de meest getroffen wijken. MJenV beziet hoe dit het beste vormgegeven kan worden. Hierbij worden zowel de lessen uit de pilot maatschappelijk herbestemmen, als de ervaringen uit het buitenland betrokken. MJenV zal de Kamer eind 2023 informeren over de eerste ervaringen uit de pilot en wat dit betekent voor het opzetten van een teruggeeffonds.	Kuik, A.	MJenV

68	Wat is de stand van zaken van het voorstel voor een landelijk juridisch loket in kader van ondermijning?	De motie Kuik-Bikker, waarin het kabinet wordt verzocht om de mogelijkheden te onderzoeken van een juridisch loket voor gemeenten dat gespecialiseerd is in de juridische dimensie van de ondermijningsaanpak, wordt door de ministeries van BZK en JenV samen opgepakt binnen het Programma Weerbaar Bestuur. Ook de uitvoering van de motie Slootweg-Bikker, die eveneens ziet op het inrichten van een landelijk juridisch loket voor gemeenten, wordt hierbij betrokken. Voor de opgave van het weerbaarder maken van het lokaal bestuur zijn MJenV en MBZK beiden verantwoordelijk, waarbij MBZK de regie voert over het Programma en de financiële consequenties daarvan ten laste van de begroting van BZK komen. Afgelopen zomer hebben gesprekken plaatsgevonden met betrokken partners over de uitvoering van deze moties. Aan de hand van de opbrengst van deze verkenning wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een voorstel, waarover begin 2023 besluitvorming plaatsvindt. Over dit voorstel zal de Adviesraad Weerbaar Bestuur geraadpleegd worden, waarin onder meer BZK, JenV, de RIEC's, VNG, politie en het OM vertegenwoordigd zijn. In dit voorstel wordt gekeken naar een landelijke helpdeskfunctie én de mogelijkheid van landelijk georganiseerde flexibel inzetbare extra capaciteit voor gemeenten vanaf 2024.	Kuik, A.	MJenV, MRB
70	Is de minister bereid te verkennen welke mogelijkheden er zijn om tussen de gemeenten onderling en notariaat foute vastgoedinvesteringen voor te zijn?	In het tegengaan van foute vastgoedinvesteringen hebben zowel gemeenten als notarissen een belangrijke rol. De Wet Bibob kan worden toegepast op vastgoedtransacties tussen de overheid en private personen. Op 1 oktober j.l. is de wijziging Wet Bibob (2e tranche) van kracht gegaan. Met deze wijziging is de informatiepositie van gemeenten verbeterd. Zij kunnen onderling informatie uitwisselen over conclusies in eigen Bibob onderzoeken. Ook kunnen zij andere gemeenten tippen over het mogelijk starten van een eigen Bibob onderzoek. Tevens zijn met de wijziging vastgoedtransacties met een kettingbeding onder de reikwijdte van de Wet Bibob gekomen. Verder zijn notarissen verplicht ongebruikelijke vastgoedtransacties te melden bij de FIU-Nederland. De FIU-Nederland analyseert deze meldingen en kan deze verdacht verklaren. Gemeenten hebben toegang tot verdacht	Kuik, A.	MJenV, MRB

		verklaarde transacties in het kader van de Wet Bibob. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen, dat op 21 oktober 2022 aan uw Kamer is toegestuurd, in een navraagverplichting voor instellingen, waaronder onderling tussen notarissen, bij hoog risicoklanten voor witwassen, onderliggende delicten en terrorismefinanciering. In de gesprekken van de MRb met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is ook steeds aandacht voor de rol van het notariaat als poortwachter en welke extra maatregelen genomen kunnen worden om bijvoorbeeld foute vastgoedinvesteringen voor te zijn.		
71	Wat zijn de knelpunten bij het afpakken van crimineel vermogen?	Het afpakken van crimineel vermogen kent geen quick wins, er is geen sprake van laaghangend fruit. In de technische briefing door experts aan uw Kamer op 11 oktober jl. werd dat nogmaals benadrukt. Essentieel voor het uiteindelijk afpakken van crimineel vermogen is het zicht op dat vermogen, snelheid van handelen en internationale samenwerking, want criminele geldstromen gaan razendsnel de wereld over. Voor het zicht op vermogen wordt het vermogensdossier ontwikkeld, waarin alle handelingen met betrekking tot het vermogen c.q. het beslag worden vastgelegd. Vanaf het moment dat een subject in beeld komt, tot aan het moment dat het Centraal Justitieel Incassobureau wordt gevraagd daadwerkelijk te incasseren. MJenV investeert in de versterking van het wettelijk instrumentarium; door het wetsvoorstel 'non conviction based confiscation' en de 'spoedbevrozing'. Deze laatste ziet op de bevoegdheid voor de Financial Intelligence Unit - Nederland om de uitvoering van een financiële transactie door een bank aan te laten houden. Beide wetsvoorstellen worden binnenkort voor advies aangeboden aan de Raad van State. Het wetsvoorstel verwijzingsportaal bankgegevens wordt zeer binnenkort met uw Kamer gedeeld. Dit wetsvoorstel van de minister van Financien en MJenV ziet onder andere op het geautomatiseerd laten afhandelen van vorderingen van opsporingsdiensten voor saldo- en transactiegegevens aan banken. Hiermee wordt de duur van het afhandelen van een informatieverzoek teruggebracht van 1-3 weken naar enkele minuten. Dit is een dermate significante tijdswinst, dat verwacht wordt dat dit leidt tot een	Kuik, A.	MJenV

		grotere kans om middelen daadwerkelijk te achterhalen. Verder wordt het (internationale) netwerk van liaison officieren en liaison magistraten uitgebreid om de (gezamenlijke) informatie- en samenwerkingspositie in en met andere landen te versterken.		
--	--	--	--	--

66	Wanneer stuurt de staatssecretaris de Wet regulering sekswerk aan de Kamer?	Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van de eerder aangekondigde nota van wijziging. Vanuit het belang van een zorgvuldige voorbereiding zal de nota van wijziging eerst in internetconsultatie worden gebracht, waarbij gelijktijdig een verzoek tot advisering bij de Autoriteit Persoonsgegevens wordt ingediend. Dat gebeurt naar verwachting kort na het kerstreces. Daarna volgt advisering door de RvS. De nota van wijziging wordt vervolgens zo snel mogelijk aangeboden aan de Kamer, waarna de behandeling van het wetsvoorstel kan worden voortgezet.	Bikker, M.H. en Kuik, A.	SJenV
74	Maatschappelijke diensttijd scholieren invullen bij politie in backoffice, ondersteuning of communicatie. Is Minister bereid dit samen met politie en OCW uit te werken?	Maatschappelijke Diensttijd is een mooi initiatief omdat het gebaseerd is op vrije keuze om de betrokkenheid van jongeren te vergroten bij organisaties als de politie. Zoals uw Kamer bekend is, heeft de politieorganisatie op dit moment te maken met onderbezetting en is de druk op de politiecapaciteit groot, met name in de Gebiedsgebonden politiezorg. De beschikbare begeleidingscapaciteit wordt dan ook volledig ingezet voor de begeleiding van de grote instroom van aspiranten in de organisatie. Deze druk is ook voelbaar bij andere onderdelen in de organisatie. Begeleiding van jongeren, voor hun maatschappelijke diensttijd, zal capaciteit vragen, die op dit moment zeer beperkt is. Met de kanttekening dat eerst de grootste druk op de begeleidingscapaciteit voorbij moet zijn, is de MJenV bereid hiernaar te kijken.	Bikker, M.H.	MJenV
75	Bij steeds meer maatschappelijke problemen wordt naar het strafrecht gekeken. Waarom beginnen we niet bij de samenleving? Waar begint het probleem? Welke cultuur hebben we en hoe spreken we elkaar aan? Hoe pakken we problemen bij de wortels aan, in samenwerking met andere ministeries? Graag een diepere reflectie van alle drie de bewindspersonen.	Maatschappelijke problemen kunnen niet met het stafrecht worden opgelost. Het strafrecht heeft wel een belangrijke functie waar het gaat om het normeren van gedrag. Opsporing, vervolging, bestraffen en resocialisatie van daders in de maatschappij is een prioriteit van dit kabinet, maar is wel een ultimatum remedium. Repressie moet hand in hand gaan met preventie. Bekend is dat het ontzettend lastig is om daders van high impact crimes uit de criminaliteit te halen. Jonge daders lopen risico op een lange en intensieve criminele carrière. Dit kabinet zet daarom in op een brede preventieve aanpak om te voorkomen dat deze jongeren in de criminaliteit belanden of hierin doorgroeien. Voor het aanpakken van maatschappelijke problematiek zijn domein	Bikker, M.H.	MJenV, SJenV, MRB

		overstijgende maatregelen nodig: Uitdagingen op het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein worden daarom in samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven opgepakt. Bijvoorbeeld via regiodeals, worden problemen die kenmerkend zijn voor de regio aangepakt. Dit kabinet investeert daarnaast in de preventie van jeugdcriminaliteit. Met de inzet van structurele middelen wordt ingezet op een integrale domein overstijgende preventieve aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Dit kabinet zet in op het ondersteunen van jongeren op de leefgebieden, zorg, schulden, werk, inkomen en onderwijs. Om te voorkomen dat deze jongeren in de criminaliteit afglijden. Daarnaast wordt nadrukkelijk gezocht naar manieren om te voorkomen dat de strafrechtketen volstroomt met zaken die veel passender en sneller kunnen worden afgehandeld. Hierbij kan worden gedacht aan elektronische detentie maar ook aan de inzet van herstelrecht en mediation.		
76	Is de minister bereid te kijken naar hoe de kosten met betrekking tot commerciële evenementen en voetbalwedstrijden meer kunnen worden gedeeld?	Kosten gemaakt door politie voor openbare orde handhaving rondom voetbalwedstrijden worden niet doorberekend aan de betaald voetbal organisaties. Deze organisaties treffen diverse maatregelen zoals wedstrijdvoorbereiding met de lokale driehoek en het opleggen van landelijke stadionverboden bij misdragingen zoals gooien van voorwerpen, geweld tegen personen en/of goederen en het dragen van gezichtsbedekking. Het werk dat politie doet rondom voetbalwedstrijden is het handhaven van de openbare orde. Handhaving van deze orde hoort bij hun overheidstaak en is onderdeel van maatschappelijke kosten. Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van MJenV van 15 juni jl., zijn er afspraken met partners om ongeregeligheden bij voetbalwedstrijden te voorkomen. Deze afspraken zijn geïntensiveerd. De kwaliteit van camera's, het capaciteits- en kwaliteitsniveau van de beveiliging en stewards van betaald voetbal organisaties en het toezien op de gemaakte afspraken hierover, is hier onderdeel van.	Bikker, M.H.	MJenV

77	Wil de minister nog dit jaar versnellen in het werven van personeel t.b.v. het oplossen van de tekorten bij het team bestrijding kinderporno en kindersekstoeristen (TBKK)?	De aanpak van kinderporno heeft een hoge prioriteit en is daarom ook in de nieuwe Veiligheidsagenda opgenomen. Voor het antwoord op deze vraag wordt terugverwezen naar het antwoord op vraag 47.	Bikker, M.H.	MJenV
78	Hoe is de minister voornemens om concreet invulling te geven aan de motie Bikker over de versterking van de havenaanpak?	Het kabinet investeert een structureel bedrag, oplopend tot 29 miljoen euro per jaar, in de aanpak van drugsmokkel via grote logistieke knooppunten. Hiermee wordt een aanpak vormgegeven langs twee lijnen: er wordt geïnvesteerd in de aanpak op vijf grote knooppunten en er worden overkoepelende maatregelen genomen die de aanpak in de breedte versterken. Binnen die tweede lijn wordt er - in lijn met de motie-Bikker/Kuik - onder meer een Europees havenplatform ingericht, dat Nederland samen met België en Duitsland gaat trekken. Bovendien is de operationele samenwerking ten aanzien van cocaïnesmokkel tussen de havens van Hamburg, Rotterdam en Antwerpen en de operationele diensten die daar actief zijn versterkt. Binnen die samenwerking worden onder meer modi operandi, goede ideeën en werkwijzen gedeeld. Ook zetten we extra stappen in de samenwerking met bron- en transitlanden, bijvoorbeeld door de plaatsing van extra liaison officers en door het in Nederland uitlezen en analyseren van scanbeelden van containers die in Latijns-Amerika worden gemaakt. Op 4 november heeft MJenV het plan van aanpak drugsmokkel via mainports naar uw Kamer gestuurd, waarin de genoemde en andere maatregelen meer uitgebreid zijn beschreven. In deze brief wordt ook nader ingegaan op wat hierboven in het kort is weergegeven over de motie-Bikker/Kuik ten aanzien van de Noordzeehavenaanpak.	Bikker, M.H.	MJenV
80	Kan de minister met plannen komen om normversterkend te zijn i.p.v. normvervagend, als het bijvoorbeeld gaat om online webshops die nog drugs aanbieden of coffeeshops die drugs aan toeristen aanbieden?	De aanpak van drugspreventie is primair de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van VWS. In zijn brief van 7 juli jl. gaat de staatssecretaris van VWS in op initiatieven die zijn gericht op het terugdringen van drugsgebruik. In deze brief geeft de staatssecretaris van VWS o.a. aan dat het Trimbos-instituut in 2022 een Modelplan Lokaal Drugsbeleid ontwikkelt. Dit modelplan biedt gemeenten een instrument om op basis van bestaande kennis, ontwikkelde aanpakken en evidence based	Bikker, M.H.	MJenV

	Graag hoor ik waar de plannen zijn waartoe in de motie uit 2019 is opgeroepen om normalisering van drugsgebruik juist tegen te gaan en mijn meer recente motie om drugstoerisme te weren.	interventies een effectief, lokaal drugspreventiebeleid te ontwikkelen. Bij de doorontwikkeling van dit plan in 2023 zal meer aandacht zijn voor de overlap tussen de domeinen zorg en veiligheid, om zo op lokaal niveau een meer integraal drugsbeleid te kunnen voeren. Bij de doorontwikkeling van dit plan zal ook aandacht zijn voor het feit dat drugs geen onderdeel zouden moeten zijn van een normale leefstijl. Zodat hier op lokaal niveau gerichte en evidence based interventies op in kunnen worden gezet. Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie van de leden Voordewind en van Dam uit 2019. Verder is de Kamer op 21 oktober jl. geïnformeerd over de voortgang van de motie waarin het kabinet wordt opgeroepen een plan van aanpak om drugstoerisme tegen te gaan op te stellen. Daarbij is gemeld dat ernaar wordt gestreefd dit plan van aanpak in het eerste kwartaal van 2023 aan de Kamer te zenden.		
82	De externe inhuur is jaar na jaar hoger dan bedoeld bij JenV. Kunnen we niet zorgen dat JenV minder afhankelijk raakt van externe inhuur?	Voor JenV geldt, net als voor veel organisaties, dat het voor sommige -specialistische- functies (zoals bijvoorbeeld IT, (psychiatrische) zorg, financieel en juridisch personeel), moeilijk is om op deze arbeidsmarkt medewerkers voor vast binnen te krijgen. Daarnaast zorgen de schommelingen in het werkaanbod bij een aantal van de JenV-organisaties, gecombineerd met een aantal situaties de afgelopen tijd waarin op zeer korte termijn personeel aan de slag moest (bijvoorbeeld de taskforce bij de IND, extra personeel bij het COA vanwege de hogere asielinstroom, tijdelijke extra werkzaamheden bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven), dat JenV voor een groot deel afhankelijk is (en waarschijnlijk deels blijft) van externe inhuur. We zorgen dat onze strategische personeelsplanning (SPP) in orde is voor alle JenV organisaties, opdat we steeds zicht hebben op de personele vraagstukken in de organisatie. Zo weten we waar er vraag is dan wel waar er vraag gaat ontstaan. We intensiveren op werving en behoud. Dan kunnen we tijdig werven, behouden we medewerkers en voorkomen dat de groei in externe inhuur verder doorzet. Daarnaast geldt om minder afhankelijk te zijn van externe inhuur: goede arbeidsvoorwaarden (en die zijn er binnen het Rijk), investeren in een prettig werkklimaat, waar medewerkers zichzelf kunnen zijn, het werken aan relevante	Bikker, M.H.	MJenV

		maatschappelijke vraagstukken en voldoende ontwikkelmogelijkheden. Zo houden we deskundigheid binnen de organisatie.		
85	In Nederland lijkt het alsof er geen bedreigingen zijn in een sociale online content omgeving. Hoe kijkt de regering er tegenaan dat we achterlopen ten opzichte van andere landen?	Ook in Nederland neemt het aantal bedreigingen online toe. Ik vind dat onacceptabel. Het kabinet investeert in de digitale opsporingscapaciteit. Het verzamelen en verspreiden van persoonsgegevens van een ander om diegene te intimideren wordt strafbaar gesteld (wetsvoorstel strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden). En in Europees verband werken we aan wet- en regelgeving voor effectievere toegang tot digitaal bewijs, en regelgeving met betrekking tot rol van de internetsector en die van de overheid om illegale activiteiten via het internet tegen te gaan. Op sommige gebieden, zoals de aanpak van online seksueel misbruik van kinderen, lopen we voorop in Europa. De komende jaren investeer ik verder in een goede samenwerking met de internetsector, maak ik het voor burgers laagdrempeliger om online bedreigingen te melden en besteed ik ook aandacht aan de mogelijkheden die lokale bestuurders hebben om op te treden tegen online aangejaagde openbare orde problematiek. Het gaat dan ook om online bedreigingen.	Bikker, M.H.	MJenV
101	welk niveau hebben we qua bewaken en beveiligen in NL in vergelijking met andere landen?	Er wordt gericht gekeken wat geleerd kan worden van opgedane ervaringen vanuit andere landen, om het stelsel in Nederland toekomstbestendig te maken. Zo is er veelvuldig gesproken met Italië, waar ervaringen worden opgehaald voor bijvoorbeeld het opstellen van beveiligingspakketten en wordt naar Engeland gekeken voor het meenemen van ervaringen bij het ontwikkelen van alternatieve beveiligingsconcepten. Op dit moment wordt een internationaal vergelijkend onderzoek uitgevoerd over de wijze waarop verschillende landen de taak van bewaken en beveiligen inrichten. Het Kenniscentrum van het stelsel bewaken en beveiligen en de Politieacademie voeren hiervoor een vergelijkend praktijkonderzoek uit. De onderzoekers hebben verschillende bezoeken afgelegd en maken momenteel de bevindingen op. De bevindingen worden voorjaar 2023 met uw Kamer gedeeld. Tussentijdse inzichten en ervaringen worden continu betrokken bij de doorontwikkeling van het stelsel bewaken en beveiligen.	Bikker, M.H.	MJenV

109	Wanneer komt de staatssecretaris met het wetsvoorstel voor de uitbreiding van de strafbaarstelling van art. 273f?	• Het streven is om het wetsvoorstel dat strekt tot modernisering van de strafbaarstelling van mensenhandel nog vóór het kerstreces in consultatie te brengen. • Na verwerking van de adviezen zal dit wetsvoorstel voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd. • Het wetsvoorstel zal naar verwachting nog vóór de zomer van komend jaar bij uw Kamer worden ingediend.	Bikker, M.H.	SJenV

83	Naar aanleiding van de raketaanval op Polen: is Nederland voldoende voorbereid op dreiging? Kan ik het Landelijke Crisisplan ontvangen?	De Nederlandse regering staat in nauw contact met Polen en onze NAVO-partners. Voordat er verder conclusies kunnen worden verbonden aan deze gebeurtenis, moet eerst worden vastgesteld wat er precies is gebeurd. Nederland is onderdeel van het NAVO-bondgenootschap. Samen met de NAVO-partners zijn we voorbereid op dreiging. Het landelijk crisisplan dat ingaat op stralingsbescherming bij stralingsongevallen in Nederland is online beschikbaar op rijksoverheid.nl. [1] Het Landelijk Crisisplan Straling is op 30 april 2020 aan uw Kamer aangeboden (Slotbrief Agenda risico- en crisisbeheersing [2]). Het plan is tot stand gekomen onder coördinatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en is bedoeld om op hoofdlijnen snel inzicht en overzicht te creëren in de bestaande afspraken op nationaal en regionaal niveau over de beheersing van stralingsongevallen. Het plan beschrijft de crisisaanpak en de samenwerking en aansluiting met betrokken publieke en private partners, de kennis- en adviesstructuur en de betrokken internationale organisaties. [1] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/04/30/landelijk-crisisplan-straling [2] Kamerstukken II, 2020-2021, 30 821, nr. 129.	Eerdma ns, J.	MJenV
84	De grootste terreurdreiging voor Nederland is nog steeds de jihadistische beweging. NCTV geeft aan dat er 500 radicale moslims in Nederland zijn, die (mogelijk) bereid zijn tot het plegen van aanslagen. Uit onderzoek blijkt dat repressief optreden werkt. Doen we dit voldoende? Hoe voorkomen we nieuwe aanwas?	Zoals blijkt uit eerdere Dreigingsbeelden Terrorisme Nederland stellen is de Nederlandse jihadistische beweging in de afgelopen jaren verzwakt. Dit is mede het gevolg van repressief overheidsoptreden. Daardoor ervaren jihadisten in Nederland weinig ruimte om hun overtuigingen om te zetten in daden. Blijvende inzet en waakzaamheid blijft echter geboden en daartoe neemt het kabinet diverse maatregelen. Zo is de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding verlengd met 5 jaar, alsmede artikel 14.4 Rijkswet op het Nederlanderschap. Ook wordt wetgeving geïntroduceerd om het strafmaximum voor deelname aan een terroristische organisaties te verhogen van 15 naar 20 jaar.	Eerdma ns, J.	MJenV

		Door middel van de 7 miljoen euro aan versterkingsgelden die het Rijk jaarlijks beschikbaar stelt aan gemeenten, zetten gemeenten projecten in ten behoeve van de integrale lokale aanpak. Een deel daarvan bestaat uit programma's en projecten om jongeren weerbaar te maken, de sociale competenties en democratische burgerschap te versterken en opvoedvaardigheden van ouders te versterken. Uw Kamer is hierover door de minister van SZW op 19 november 2021 per brief geïnformeerd. Ook worden eerste lijn professionals getraind in het herkennen en signaleren van radicalisering zodat tijdig radicalisering voorkomen en tegengegaan kan worden. Tenslotte blijft de samenwerking en afstemming tussen verschillende groepen professionals cruciaal. In de diverse zorg en veiligheidshuizen wordt integraal bepaald waar de zorgen liggen en welke persoonsgerichte aanpak passend is. Op 23 oktober heeft uw Kamer het wetsvoorstel 'persoonsgerichte aanpak en meldingen over radicalisering en terroristische activiteiten' ontvangen met als doel het verstevigen van de wettelijke basis van het casusoverleg binnen gemeenten. De Nationale Contraterrorisme Strategie 2022 – 2026 beschrijft de samenhangende inzet van gerichte preventie en repressie. Deze strategie is op 20 mei jongstleden naar uw kamer gestuurd.		
86	De documentaire Breuklijnen schetst een beeld van probleemwijken in verschillende Europese landen waar een parallelle samenleving lijkt te zijn ontstaan (denk aan wijken vol verloedering of waar nog maar één bevolkingsgroep woont, of waar shariarechtbanken zijn of restuarants waar alleen mannen	De beelden uit de serie zijn zorgwekkend, zoals het lid Eerdmans stelt zijn de problemen die hij schetst breder dan de portefeuille van de MJenV. Maar neem bijvoorbeeld de Shariarechtbanken. Een situatie waarin religieuze rechtspraak boven de beginselen van de democratische rechtsstaat en nationale wetgeving staat zeer onwenselijk en zorgelijk is. In Nederland is de Nederlandse wet altijd leidend. De wet geldt voor iedereen, ongeacht geslacht, religie of etniciteit. Iedereen zou op dezelfde bescherming van rechten en vrijheden een beroep moeten kunnen doen. Daarnaast kan er in Nederland geen sprake zijn van een parallelle rechtsstructuur die de werking van de Nederlandse (democratische) rechtsorde ondermijnt. Het is	Eerdmans, J.	MJenV

	mogen komen). Wijken waar de overheid geen positie meer heeft. Ziet de minister een dergelijke ontwikkeling ook breder in Europa en Nederland?	in strijd met de beginselen van de Nederlandse democratische rechtsstaat als mensen een eigen rechtssysteem hanteren dat zich buiten de kaders van deze rechtsorde begeeft. Het kabinet ziet het als haar taak dit te voorkomen. Ik zal de problematiek van Shariarechtbanken verder adresseren in de Kamervragen die zijn gesteld door het lid Aartsen van de VVD.		
87	Is er juridisch nog iets mogelijk om levenslang echt levenslang te laten zijn? Kunnen we nog verweer voeren op de uitspraak van het Europees Hof uit 2016?	Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is het hoogste rechterlijke college inzake het EVRM. Tegen uitspraken van het EHRM is geen rechtsmiddel mogelijk. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat de levenslange gevangenisstraf als zodanig niet in strijd is met het EVRM. Levenslang is toegestaan zolang er een perspectief op vrijlating is en een mogelijkheid van herbeoordeling. De herbeoordeling biedt geen garantie op vrijlating. Levenslang kan en mag daadwerkelijk levenslang worden tenuitvoergelegd indien de veroordeelde bijvoorbeeld te gevaarlijk is om terug te keren naar de maatschappij.	Eerdma ns, J.	MRB
88	Wordt de verschijningsplicht voor daders van een zedendelict inderdaad ingevoerd per 1 juli 2023?	De eerder aan de Kamer gecommuniceerde datum van de inwerkingtreding van het onderdeel verschijningsplicht uit de Wet uitvoering slachtofferrechten (Wus) is 1 juli 2023. Het is niet zeker of deze datum haalbaar is gezien de uitvoeringsconsequenties en financiële gevolgen voor DJI, politie en OM. Dit wordt nog nauwkeurig in kaart gebracht. Hierover wordt u voor 1 mei 2023 geïnformeerd.	Eerdma ns, J.	MRB
89	Is er een evaluatie mogelijk als het gaat over de nazorg van slachtoffers na de uitspraak van de rechter?	De MRb ziet daar op dit moment geen aanleiding toe. Op het gebied van nazorg na een uitspraak zijn verschillende vormen van ondersteuning voor slachtoffers beschikbaar. Slachtofferhulp Nederland (SHN) biedt emotionele en juridische ondersteuning oftewel verleent de nazorg. Ook kunnen slachtoffers zich tot het OM wenden met vragen. SHN verleent zo'n 3.250 keer per jaar juridische bijstand op zitting. Onderdeel van die ondersteuning is het nabespreken van de uitspraak. Mochten hem signalen bereiken dat dit niet goed loopt in de praktijk, dan zal hij daar serieus naar kijken. Tevens zal met SHN worden gezien hoe deze vorm van ondersteuning nog beter onder de aandacht kan worden gebracht. De MRb zal signalen monitoren en eventuele acties die daaruit volgen oppakken.	Eerdma ns, J.	MRB

113	Kan er een uitbreiding van het spreekrecht van slachtoffers plaatsvinden na de strafeis van de officier van justitie?	De wet uitbreiding slachtofferrechten heeft de hoofdregel vastgelegd dat het slachtoffer voorafgaand aan het requisitoir spreekt. De rechter heeft de bevoegdheid om in specifieke zaken in aanvulling hierop ook op een ander moment toe te staan dat het slachtoffer spreekt en maatwerk toe te passen. De rechter past deze bestaande bevoegdheid in de praktijk ook toe. Een uitbreiding is dan ook niet noodzakelijk.	Eerdmans, J.	MRB
-----	---	--	--------------	-----

90	Wat kan de minister betekenen om tijdigheid van de rechtsgang prioriteit te geven, zeker wanneer er slachtoffers bij betrokken zijn?	• De doorlooptijden van strafzaken moeten worden verbeterd, zeker als er slachtoffers betrokken zijn. • De MRb heeft extra gelden beschikbaar gesteld om de doorlooptijden te verbeteren. • De MRb vindt het belangrijk dat de partners in de strafrechtketen dit zelf ook als prioriteit zien. • Dit wordt ook nadrukkelijk door de strafrechtketen onderkend. Het is om deze reden dat het Bestuurlijk Ketenberaad de aanpak van doorlooptijden als prioriteit voor de komende jaren heeft vastgesteld (Kamerstuk 29279, nummer 738, vergaderjaar 2022-2023). • Binnen deze prioriteit ligt de focus op de aanpak van zedenzaken, veelvoorkomende criminaliteit en jeugdzaken. • De afgelopen maanden is in opdracht van het Bestuurlijk Ketenberaad door de organisaties uit de strafrechtketen het 'Actieplan versterken ketenaanpak zedenzaken' (hierna: Actieplan) opgesteld, dat bij brief van 4 november jl. met uw Kamer is gedeeld. • In de eerste helft van 2023 wordt u geïnformeerd over de aanpak van doorlooptijden van veelvoorkomende criminaliteit (actieplan strafrechtketen) en de aanpak van doorlooptijden bij jeugdzaken.	Staaij, C.G. van der	MRB
91	Neemt kabinet aanbevelingen over van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel in de monitor over tegengaan seksueel geweld tegen kinderen, m.n. over hard bewijs forensisch medisch onderzoek? Kunnen bewindslieden instaan voor lange termijn opdrachtverstrekking, niet alleen kwaliteit maar ook duurzaamheid?	De minister van VWS zal voor het einde van het jaar een kabinetsreactie op de recente slachtoffermonitor naar uw Kamer sturen. Vooruitlopend daarop kan de MJenV bevestigen dat het kabinet er alles aan doet om voor het forensisch medisch onderzoek aan minderjarige slachtoffers van zedendelicten een oplossing te vinden die kwalitatief hoogwaardig en duurzaam is. Deze zoektocht vindt plaats tegen de achtergrond van een grote schaarste aan de forensische artsen die voor dit werk nodig zijn. Zie in dit verband ook het antwoord op vraag 48.	Staaij, C.G. van der	MJenV

92	Het is frustrerend voor slachtoffers dat zij steeds opnieuw hun verhaal moeten doen als ze bij hulpinstanties komen. Kan dit op de een of andere manier gemakkelijker worden gemaakt? Kunnen we ervoor zorgen dat dit beschikbaar wordt gesteld op een manier die ervoor zorgt dat ze niet steeds opnieuw hun verhaal hoeven te doen?	Slachtoffers kunnen voor hulp en ondersteuning terecht bij Slachtofferhulp Nederland (SHN). In overleg met het slachtoffer wordt gezien waar de behoeftes van het slachtoffer liggen. In het geval van doorverwijzing naar andere hulpinstanties kan daarbij worden ingezet op een warme overdracht, om het slachtoffer te ontlasten. Dit betreft altijd maatwerk en zal daarom continue de aandacht vragen van de betrokken medewerkers. Signalen van slachtoffers dat de warme overdracht niet altijd goed gaat en daarmee belastend kan zijn, neemt MRb ter harte. Hoe het in de praktijk met de warme overdracht gaat, wordt besproken in het periodieke overleg tussen JenV en SHN.	Staaij, C.G. van der	MRB
93	Wanneer stuurt de minister het wetsvoorstel waarin de strafbaarstelling van holocaustontkenning wordt geregeld aan de Kamer?	• Het wetsvoorstel dat er onder meer toe strekt om <i>expliciet</i> in de strafwet op te nemen dat beledigende vormen van genocide-ontkenning – waaronder Holocaustontkenning – strafbaar zijn als groepsbelediging, is in formele consultatie gebracht. • De consultatietermijn eindigt op 9 december. Na verwerking van de adviezen zal dit wetsvoorstel voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd. • Het wetsvoorstel zal naar verwachting in het eerste kwartaal van komend jaar bij uw Kamer worden ingediend.	Staaij, C.G. van der	MJenV
94	In de praktijk zien we dat bestraffing uitblijft op het moment dat sprake is van antisemitische uitingen bij anti-Israël demonstraties. Hoe wordt opgetreden tegen opruiing en antisemitische uitingen, op straat en online?	Antisemitisme is een kwaad voor onze samenleving en daar wordt hard tegen opgetreden. MJenV hecht groot belang aan de aanpak van antisemitisme, zowel fysiek als online. Er wordt opgetreden wanneer sprake is van strafbare uitingen, zoals opruiing of het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld. Bij demonstraties ter plekke is het aan de driehoek om een afweging te maken over de wijze van optreden. Het kabinet zal uw Kamer voor het einde van het jaar informeren over de interdepartementale aanpak van intensivering van online hate speech, waaronder antisemitisme. Daarnaast speelt de Nationaal Coördinator Antisemitisme Bestrijding (NCAB) ook een belangrijke rol.	Staaij, C.G. van der	MJenV

95	De positie van de wijkagent is onvoldoende in de praktijk, omdat ze elders worden ingezet. Is het niet nuttig om duidelijker in beeld te brengen wat we van de wijkagent verwachten?	Er is duidelijk omschreven wat de functie van wijkagent inhoudt. De positie van de wijkagent is wettelijk verankerd. Het Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie voorziet in een beschrijving van de werkzaamheden van wijkagenten. Deze concentreren zich op het opbouwen en onderhouden van contacten met burgers, bedrijven en instellingen en het participeren in netwerken ten behoeve van de aanpak van veiligheidsproblematiek, alsmede het signaleren van criminaliteit binnen de wijk. Momenteel is sprake van een onderbezetting in de gebiedsgebonden politie. Hierdoor worden wijkagenten op sommige plekken ingezet voor de 24/7 incidentafhandeling. Met de 700 extra agenten uit de middelen Hermans zal een versterking komen van de aanwezigheid van politie in de wijk, middels wijkagenten en andere agenten voor de wijk.	Staaij, C.G. van der	MJenV
97	Is de minister bereid subsidie te verstrekken aan vrijwilligersorganisaties die zich bezig houden met gevangenenzorg?	Vrijwilligerswerk in de justitiële inrichtingen is van onschatbare waarde voor de re-integratie van gedetineerden. Begin 2014 zijn n.a.v. de motie Van der Staaij c.s. extra middelen ad 1,5 miljoen euro toegevoegd aan het beschikbare subsidiebudget. JenV heeft sindsdien ieder jaar een bedrag tot 4,1 miljoen euro beschikbaar voor subsidie aan vrijwilligersorganisaties die helpen bij de terugkeer naar de samenleving. Dit bedrag wordt passend geacht.	Staaij, C.G. van der	MRB
99	Kan het kabinet aangeven wat er concreet gedaan kan worden om cruciale informatie in opsporingsonderzoek tijdig en cruciaal te delen (met inachtneming van de AVG)? En kunnen we in beeld brengen waar reparatie van de wet geboden is?	Privacy, en daarmee gegevensbescherming, staat niet per se in de weg aan de uitwisseling van gegevens. Wel is er altijd een grondslag nodig voor gegevensuitwisseling, en kan dit met voorwaarden zijn omkleed. Tegelijkertijd moet worden erkend dat er in de praktijk problemen worden ondervonden met de uitwisseling van gegevens. Dit heeft de volle aandacht van het kabinet. In dit verband wordt verwezen naar de brief van 4 november jl. aan uw Kamer ter uitvoering van de motie van het lid Michon-Derkzen (VVD). Zoals daarin is geschreven, is het op passende wijze minimaliseren van daadwerkelijke of veronderstelde knelpunten bij het delen van gegevens één van de speerpunten van dit kabinet. Er is in het kader van de uitvoering van de motie Michon-Derkzen recent een aanvullende uitvraag gedaan bij verschillende overkoepelende dan wel brancheorganisaties om het huidige beeld van knelpunten te actualiseren.	Staaij, C.G. van der	MJenV, MRB

		Op basis daarvan zal worden gezien hoe en wat er nog verbeterd kan worden. Uw Kamer zal in het komend voorjaar hierover nader worden geïnformeerd. Soms kan uitwisseling van gegevens inderdaad niet omdat er een wettelijke grondslag ontbreekt. In die gevallen bekijkt het kabinet of er een grondslag gecreëerd kan worden. Zo is bij de Eerste Kamer bijvoorbeeld het wetsvoorstel gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden aanhangig.		
--	--	---	--	--

96	IS vrouwen terughalen was naïef en beschamend volgens MJenV toen zij Kamerlid was en met de doodstraf moest pragmatisch worden omgegaan. Fijn te zien dat zij nu een andere opvatting heeft. Hoe kijkt de minister hier zelf op terug?	Als minister van Justitie en Veiligheid sta ik voor het kabinetsbeleid en daar mag u mij ook op aanspreken. Daarbij doet dit beleid geen afbreuk aan de standpunten, die ik ook namens mijn partij, op dit thema had. Het kabinetsbeleid is de afgelopen jaren dan ook ongewijzigd. Wij halen niet actief terug. Het kabinet is ook altijd van mening geweest dat straffeloosheid voorkomen moet worden en Nederlandse uitreizigers die verdacht worden van terroristische misdrijven daadwerkelijk, bij voorkeur in de regio, worden berecht. Om die reden ben ik in mei van dit jaar naar Irak gegaan om dit te agenderen bij de Iraakse autoriteiten. Op dit moment zijn er geen mogelijkheden tot berechting in de regio, maar ik blijf mij hiervoor inzetten. Ik ben onder meer van plan om volgend jaar wederom af te reizen naar de regio. Zoals ook toegelicht in mijn brief van 1 november jl. aan uw Kamer, is de beslissing om verdachten naar Nederland over te brengen genomen, conform het Kabinetsbeleid van de afgelopen jaren, om te voorkomen dat ze straffeloos blijven. Straffeloosheid heeft namelijk grote gevolgen. Als de rechter de strafzaken beëindigt, betekent het dat deze verdachten, als ze op eigen gelegenheid terugkeren naar Nederland, na terugkeer kunnen gaan en staan waar ze willen. Vervolging voor de terroristische misdrijven kan dan niet meer plaatsvinden, toezichtmaatregelen die de strafrechter aan een veroordeling kan koppelen zijn dan niet meer mogelijk, ook het intrekken van het Nederlanderschap na onherroepelijke veroordeling voor een terroristisch misdrijf kan dan niet meer. Deze beslissing is dus niet zomaar genomen. Naast het voorkomen van straffeloosheid speelden onder meer de veiligheidssituatie in Noordoost Syrië, de veiligheid voor betrokkenen, de internationale betrekkingen en afwegingen t.a.v. de nationale veiligheid hierbij een rol.	Azarkan, F.	MJenV
----	---	--	-------------	-------

		Bovenstaande is conform de ingezette lijn uit de vorige periode en het bij uw Kamer bekende standpunt van het Kabinet.		
98	In documentaires en rapportages is in de afgelopen tijd veel aandacht geweest voor onveilige situaties voor medewerkers in de Politieorganisatie met een migratie of LHBTI achtergrond. Welke stappen neemt de minister om een veilige werkplek bij de Politie te garanderen?	Van politieagenten wordt verwacht dat zij handelen volgens artikel 1 van de Grondwet. Dit betekent dat zij alle mensen ongeacht hun godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, etnische afkomst of geslacht op een gelijke manier behandelen in gelijke gevallen. Dat geldt voor burgers waar zij als professional contact mee hebben maar ook voor alle collega's in het korps. Om dit te kunnen doen ontwikkelen politiemensen een professionele beroepsidentiteit met bijpassende vaardigheden. Dit start in de basisopleiding en blijft ook tijdens de loopbaan aandacht krijgen via vervolgopleidingen of beroepsvaardigheidstrainingen. De documentaire en het plan van aanpak racisme en discriminatie waaronder discriminatie tegen mensen met een migratie of LHBTI achtergrond zijn een versneller bij de aanpak van uitsluiting, discriminatie en racisme. De aanpak borduurt voort op een onderdeel uit Politie voor Iedereen: veilige teams. Het doel is om sociale veiligheid binnen teams te bevorderen en duidelijkheid te bieden over de geldende normen en de wijze van sanctionering bij de overschrijding daarvan. Hier is tijd en ruimte voor nodig en die tijd moet gemaakt worden binnen de context van een politie die geconfronteerd wordt met een hoge werkdruk en capaciteitsknelpunten – desondanks is de korpsleiding vastberaden om dit thema voorrang te geven. De MJenV stimuleert de aanpak op dit thema en spreekt hier regelmatig over in de reguliere overleggen met de korpschef.	Azarkan, F.	MJenV
100	Politiemensen zeggen dat er te weinig participatie is op de werkvloer bij het opstellen van de leiderschapsprofielen n.a.v. rapport commissie Snijders. Hoe kijkt minister hier tegenaan?	De commissie Schneiders heeft geadviseerd de huidige leidinggevenden van de Landelijke Eenheid te schouwen in een traject met externe expertise om te bepalen of zij passen binnen nieuwe leiderschapsprofielen die met medewerkersparticipatie moeten worden opgesteld. MJenV heeft het advies van de commissie Schneiders in haar beleidsreactie overgenomen en de korpschef gevraagd de schouw en het opstellen van leiderschapsprofielen mee te nemen in het transitieplan voor de Landelijke Eenheid.	Azarkan, F.	MJenV

		MJenV zal het transitieplan en het advies van de commissie Schneiders zo snel als mogelijk aan uw Kamer sturen. Het lijkt MJenV verstandig het inhoudelijke debat over de Landelijke Eenheid te voeren als uw Kamer over deze stukken beschikt.		
102	Is er een centrale plek waar algoritmes en dataverzamelingssystemen zich bevinden? Wie toetst deze systemen op ethische aspecten? Sluiten zij niemand uit? Worden mensen anders behandeld? Wordt er uitgegaan van bepaalde aannames?	Algoritmes en data-analyses worden ingezet in de diverse JenV-onderdelen. Er is niet één centrale plek waar deze zich bevinden. Wel is er een centrale plek waar deze onderdelen advies krijgen over ethische aspecten, het team artificiële intelligentie. Onder leiding van dit team wordt samen met de organisaties in het domein van Justitie en Veiligheid gewerkt aan het opzetten van algoritmeregisters per organisatie en een centraal overzicht, waarmee er vanaf 2023 overzicht en inzicht ontstaat in de gebruikte risicovolle algoritmen. Het team richt zich in het bijzonder op zelflerende systemen, signaleert actief risico's met algoritmes en ondersteunt bij het mitigeren daarvan met bijvoorbeeld het uitvoeren van mensenrechtentoetsen. Ook geeft het trainingen en zorgt voor bewustwording van de risico's, om te zorgen dat risico's tijdig worden gesignaleerd en aangepakt. Verder zijn in het kader van de motie Marijnissen dataverzamelingen en risicomodellen met afkomstgerelateerde indicatoren in kaart gebracht, beoordeeld en waar nodig opgeruimd. Uw Kamer is hierover bij brief van 6 juli 2022 geïnformeerd. Tenslotte is het WODC gevraagd onderzoek uit te voeren naar de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming bij overheden waaronder ook Justitie en Veiligheid. Dit onderzoek wordt begin 2023 verwacht.	Azarkan, F.	MRB
103	Hoeveel van de uithuisgeplaatste kinderen zijn er terug geplaatst? Is de mate van ondersteuning wel voldoende gefocust op de uithuisgeplaatste kinderen?	De ondersteuning is gericht op erkenning, inzicht en oplossingen voor ouders (en kinderen). Uitgangspunt is dat de regie bij de ouders en kinderen ligt, hun wensen vormen het vertrekpunt en daarmee ook de focus van de ondersteuning. Daar is maatwerk en doorzettingsvermogen voor nodig en dat wordt ook geboden. Ruim 170 ouders worden op dit moment begeleid door het Ondersteuningsteam dat sinds april van dit jaar actief is, waarbij meer dan 200 uithuisgeplaatste kinderen betrokken zijn. Ook gemeenten, de GI's en de Raad voor de Kinderbescherming zijn hierbij betrokken.	Azarkan, F.	MRB

		De ondersteuning leidt ook tot resultaten, u kunt daar in de voortgangsbrief van 1 november jl. meer over lezen. Ouders krijgen erkenning en worden geholpen om de regie terug te nemen over hun leven. Passende zorg voor ouders en kinderen wordt tot stand gebracht, het contact tussen ouder en kind wordt hersteld of uitgebreid en in sommige gevallen kunnen uithuisgeplaatste kinderen ook weer terug naar huis. Inmiddels zijn er 8 terugplaatsingen bij ouders die door het Ondersteuningsteam worden begeleid.		
105	Wanneer gaat de NCTV wetgeving naar de kamer? Wanneer gaan we die behandelen?	De MJenV heeft uw Kamer toegezegd het wetsvoorstel verwerking persoonsgegevens coördinatie en analyse terrorismebestrijding en nationale veiligheid (35958) te verduidelijken voor wat betreft de taken en bevoegdheden van de NCTV en de daaraan verbonden waarborgen. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een nota van wijziging, die tegelijk met de nota naar aanleiding van het verslag aan uw Kamer zal worden aangeboden.	Azarkan, F.	MJenV
106	In het rapport van de Inspectie gezondheidszorg over de kwaliteit van uithuisplaatsing van kinderen is geconcludeerd dat het feitenonderzoek niet op orde is. Moet bij ingrijpende maatregelen het feitenonderzoek niet op orde zijn? Agenten komen langs en doen voorkomen alsof ze gemachtigd zijn, kent de minister dit soort gevallen?	Een besluit tot uithuisplaatsing moet gebaseerd zijn op zorgvuldige onderbouwing en zoveel en zover mogelijk op toetsbare feiten gebaseerd. Goed feitenonderzoek is een kerntaak van gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. Uit het rapport van IGJ kwam naar voren dat het feitenonderzoek niet altijd en niet op alle onderdelen zorgvuldig genoeg is. Dat is een ernstige conclusie. Uit het rapport blijkt dat onder andere de samenwerking en communicatie met ouders en kinderen gedurende het gehele traject een belangrijk verbeterpunt is. Met de betrokken instellingen werk ik aan opvolging van de aanbevelingen. Zowel bij de GI's als bij de RvdK wordt ingezet op verbetering met trainingen en digitale hulpmiddelen. De RvdK zal, nog meer dan eerst het geval was, investeren in het contact met ouders en kinderen gedurende het onderzoek. Ook werken deze organisaties aan een vervolg op het Actieplan feitenonderzoek. Dat zal ik ondersteunen.	Azarkan, F.	MRB

		Gevallen waarbij de politie doet voorkomen alsof er een machtiging tot uithuisplaatsing is, zijn mij niet bekend.		
108	Wat kan gedaan worden aan criminelen die geld aftroggelen van ouderen (bijvoorbeeld via de telefoon)? Hoe kunnen we dit tegengaan? Hoe maken we ouderen weerbaarder? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat digitale diefstal van spaargeld niet meer plaats zal vinden?	Senioren zijn voor verschillende delicten een makkelijk slachtoffer. Dit geldt ook voor online fraude. Via onder andere phishing, spoofing, of vriend in nood fraude wordt spaargeld van deze doelgroep gestolen. Op 8 juli jl. is uw Kamer geïnformeerd over de integrale aanpak van online fraude, waaronder alle acties die worden uitgevoerd. Deze zijn ingedeeld onder de pijlers: preventie, het opwerpen van technische barrières, slachtofferhulp, opsporing en vervolging en het delen van expertise en informatie. Ter voorkoming van slachtofferschap onder senioren staat jaarlijks de maand april in het teken van het verhogen van de weerbaarheid van senioren. Gedurende deze maand wordt voorlichting gegeven en wordt senioren handelingsperspectief geboden tegen verschillende vormen van criminaliteit, zoals (online) hulpvraagfraude. Er worden voorlichtingsfilmpjes en materiaal beschikbaar gesteld aan onder andere gemeenten, bibliotheken, ouderenorganisaties, internet- en telecombedrijven, banken en de Fraudehelpdesk. Veel ouderen worden ook bereikt door voorlichting op de 50+ beurs in Utrecht en omroep Max.	Azarkan, F.	MRB

110	Het platteland trekt stelselmatig aan het kortste eind bij de verdeling van middelen binnen de politie. Het Besluit verdeling sterkte en middelen moet gemoderniseerd worden, er moet rekenschap komen voor de uitdagingen waar specifiek de politieagenten op het platteland tegenaan lopen. Hoe kijkt de minister hiernaar?	De verdeling van de sterkte van de politie over de eenheden wordt - zoals het kamerlid Van der Plas reeds aangaf - gebaseerd op het herijkt budget verdeel systeem politie. Dit wordt weergegeven in de percentages die te vinden zijn in het Besluit verdeling sterkte en middelen politie. Dit systeem is in 2008 ontwikkeld en is voor het laatst herijkt op basis van gegevens van 2010. Het systeem is dus inderdaad inmiddels verouderd. De Regioburgemeesters en het College van Procureurs Generaal van het Openbaar Ministerie hebben - net als het kamerlid Van der Plas - de minister van Justitie en Veiligheid dan ook gevraagd om dit te herzien. In de komende periode zal het departement van Justitie en Veiligheid, in nauwe samenspraak met het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie, bezien op welke wijze het herijkte budget verdeel systeem wordt herzien. Daarin zullen ook de door het kamerlid Van der Plas aangedragen punten, waaronder de omgevingskenmerken op waarop de percentages zijn gestoeld opnieuw tegen het licht worden gehouden.	Plas, C. van der	MJenV
-----	--	--	---------------------	-------

111	Deelt de minister de zorgen van het lid Ephraïm over het toenemende messenbezit onder jongeren? Kan de minister de samenwerking met gemeenten aanscherpen en toezeggen dat het messenverbod er komt? Graag een reactie op het plan van het lid Ephraïm.	• De zorgen van de heer Ephraïm delen de MJenV en MRb. • Vastgesteld kan worden dat er ook een toename is van de ernst van het geweld door jongeren. Door messen maar ook door vuurwapens. • De messenproblematiek onder jongeren is aanleiding geweest om twee jaar geleden het actieplan Wapens en Jongeren vast te stellen, met een looptijd van twee jaar. • Hier zijn vele acties uit voortgevloeid en hier hebben ook steeds meer gemeenten zich bij aangesloten, die gebruik hebben gemaakt van de instrumenten die zijn opgesteld. • Eind van dit jaar loopt het programma af maar een vervolg van de aanpak in het licht van de jeugdcriminaliteit ligt in de rede. • Dit betekent niet dat er een gat ontstaat tussen de afloop van het huidige actieplan en het vervolg. Veel acties zijn door deelnemende partijen, waaronder de gemeenten, geïncorporeerd in hun vaste aanpak. Zo passen bepaalde gemeenten preventief fouilleren toe, verkopen diverse retailers vrijwillig al geen messen aan minderjarigen, werkt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aan een modelbepaling voor de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) om een messenverbod vast te stellen en zijn diverse praktische gereedschappen online beschikbaar gesteld in een toolbox. Ook blijft komend jaar de financiële ondersteuning vanuit ons ministerie voor lokale campagnes tegen wapenbezit en –gebruik bestaan. • De ministers spreken hun dank uit voor het plan van het lid Ephraïm. Het heeft raakvlakken met het genoemde actieplan. Op dit moment wordt het actieplan Wapens en Jongeren geëvalueerd. Aan de hand van die evaluatie wordt door de aan het actieplan deelnemende partijen begin 2023 besloten hoe aan een vervolg invulling wordt gegeven. Het plan van de heer Ephraïm zal daarbij worden betrokken. • Het voorstel tot wijziging van de Wet Wapens en Munitie is nagenoeg gereed voor consultatie waarmee een algemeen messenverbod voor jongeren weer een stap dichterbij komt.	Ephraïm , O.	MJenV, MRB
-----	--	---	--------------	------------

112	Ziet de minister dat het steeds aantrekkelijker is voor jongeren om te kiezen voor het criminele pad? Wat kunnen we doen om kwetsbare jongeren op het rechte pad te houden? Kan de maatschappelijke dienstplicht hierbij helpen? Ondersteunt de minister de gemeenten hierbij, die nu kampen met te weinig slagkracht?	Alhoewel de algemene jeugdcriminaliteit daalt, stijgt het aantal jongeren dat ernstige geweldsmisdrijven pleegt. Jongeren worden verleid om ogenschijnlijk onschuldige klusjes uit te voeren voor criminelen om snel geld te kunnen verdienen, bijvoorbeeld door hun bankrekening uit te lenen of een pakketje aan te nemen. Als ze hier eenmaal inrollen is het heel lastig hier weer uit te komen. Om dit aan te pakken zijn MJenV en MRb, zoals aangekondigd in hun brief van 1 juli, de brede preventieaanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit gestart. Hierbinnen wordt ingezet op het verminderen van risicofactoren en het versterken van beschermende factoren van jongeren in een kwetsbare positie. Ook wordt ingezet op het versterken van het gezag in de wijken, door effectief en snel te straffen wanneer jongeren toch de fout in gaan. In het bieden van een ander perspectief kan de maatschappelijke dienstdienst mogelijk een rol vervullen. De MJenV en MRb zullen daarom met VWS gaan verkennen of de maatschappelijke dienstdienst onderdeel kan uitmaken van het pakket aan maatregelen in de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit. Zie voor de vierde vraag het antwoord op vraag 59.	Ephraïm , O.	MJenV, MRB